

ลิลิตพยุหยาตราเพชรพวง

ลิลิตศรีวิชัยชาติก

กลอนจารึกเรื่องสร้างภูเขาวัดราชคฤห์

ของ

เจ้าพระยาพระคลัง (หน)

พิมพ์เป็นอนุสรณ์ในงานฌาปนกิจศพ

นายวิรินทร์ วัฒนดำรง

ณ เมรุวัดธาตุทอง อำเภอพระโขนง

๑๕ มิถุนายน ๒๕๐๗

หนังสือเล่มนี้

พนักงานกองการบัญชีและการเงิน

การไฟฟ้านครหลวง

พิมพ์เป็นอนุสรณ์อุทิศแด่

นายวิจิตร วัฒนดำรง

ด้วยความเคารพรัก

คำนำ

เนื่องในงานฉลองนิกิจศพ นายวิรินทร์ วัฒนดำรง
กำหนดงานวันที่ ๑๕ มิถุนายน ๒๕๐๗ ณ เมรุวัดธาตุนุ
ทอง อำเภอพระโขนง ม.จ. เพชรบูรณ์ จิตรพงศ์ ใต้แจ้ง
ความจำนงแก่เจ้าหน้าที่กองวรรณคดีและประวัติศาสตร์
กรมศิลปากร ขออนุญาตพิมพ์หนังสือเรื่อง ลิลิตพยุห
ยาตราเพชรพวง ลิลิตศรีวิชัยชาตก และกลอนจารึกเรื่อง
สร้างภูเขาวัดราชาสดุห์ ซึ่งเป็นบทนิพนธ์ของ เจ้าพระยา
พระคลัง (หน) เพื่อแจกเป็นที่ระลึกในงาน กรมศิลปากร
อนุญาตให้พิมพ์ได้ตั้งประสงค์

เรื่องลิลิตพยุหยาตราเพชรพวง เป็นเรื่องเกี่ยวกับการ
เสด็จพยุหยาตราในสมัยอยุธยา ทั้งกระบวนเรือ กระบวน
ช้าง กระบวนม้า มีจารึกไว้ในท้ายเรื่องว่า ให้แต่งตาม
พระบรมราชโองการ เมื่อจุลศักราช ๑๑๕๕ (ตรงกับ
พ.ศ. ๒๓๔๐ ในรัชกาลพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้า

จุฬาโลก) ได้ตีพิมพ์เป็นครั้งแรกโดยกระแสน้ำสั่งพระ
เจ้าราชวรวงศ์เธอ กรมหลวงชินนทรไพศาลโสภณ เมื่อ
พ.ศ. ๒๔๕๗ ได้ตีพิมพ์ออกครั้งที่หนึ่ง และมุกกล่าวว่
โรงพิมพ์โสภณพิพรรฒธนากรได้พิมพ์ออกครั้งที่หนึ่ง เมื่อ
พ.ศ. ๒๔๗๑ แต่ไม่ปรากฏในบัญชีหนังสือของหอสมุด
แห่งชาติ

ลิลิตศรีวิชัยชาติก เป็นวรรณคดีแก้ว หาอ่านได้ยาก
มาก ปรากฏว่าเคยพิมพ์มาแล้ว ๒ ครั้ง แต่ก็ไม่แพร่หลาย
หอสมุดแห่งชาติเคยหาต้นฉบับมานาน แต่ก็ยังหาไม่ได้
ที่ตีพิมพ์ในเล่มนี้ ได้ต้นฉบับที่พิมพ์แจกในงานพระราช-
ทานเพลิงศพ พลตรี พระยาสุรวงค์วฒัน (เตยม บุนนาค)
เมื่อ พ.ศ. ๒๕๐๕

ส่วนกลอนจารึกเรื่องสร้างภูเขาวัดราชคฤห์ มีจารึก
ไว้ท้ายเรื่องว่า เจ้าพระยาพระคลัง (หน) แต่งเมื่อปีกุน
พ.ศ. ๒๓๓๔ หอสมุดฯ ได้พิมพ์เป็นเล่มครั้งแรก เมื่อ
พ.ศ. ๒๔๗๑

ก

กรมศิลปากรขออนุโมทนาในกุศลราศีทักษิณานุประทาน
ซึ่งเจ้าภาพได้บำเพ็ญอุทิศแด่ นายวิรินทร์ วัฒนดำรง ผู้
ล่วงลับไปแล้ว ตลอดจนให้พิมพ์หนังสือแจกจ่ายเป็น
วิทยาทาน ขอกุศลทรง ๕ ๕ จงเป็นปัจจัยตลบ้นตาลให้ นาย
วิรินทร์ วัฒนดำรง ประสบแต่อริภูมิคุณมณูญผล ตามควร
แก่คติวิสัยในสัมปรายภพทุกประการเทอญ.

กรมศิลปากร

๘ มิถุนายน ๒๕๐๗

นายวิรินทร์ วัฒนดำรง

ชวตศ ๑๙ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๔๔๖

มรณะ ๙ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๐๗

ประวัติ

นายวิรินทร์ วัฒนดำรง

เกิดวันที่ ๑๕ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๔๔๖ ที่อำเภอ
พระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ บุตร นาย เจ. บี.
เวสต์, นางเทียบ

การศึกษา เมื่ออายุ ๘ ขวบ เข้า ร.ร. เซนต์โยเซฟ
เมื่ออายุ ๑๒ ขวบ เข้า ร.ร. อัสสัมชัญ จบชั้น ๖

การทำงาน เรียนจบเข้าทำงานครั้งแรกที่ซาเตอร์-
แบงก์ จากซาเตอร์แบงก์มาเป็นเสมียนแผนกบัญชีใน
บริษัทไฟฟ้าไทย จำกัด ตั้งแต่วันที่ ๑ กรกฎาคม พ.ศ.
๒๔๗๑ ได้เลื่อนตำแหน่งขึ้นมาเป็นล่าคับจนได้เป็นผู้ช่วย
สมทบบัญชีของบริษัทไฟฟ้าไทย จำกัด เมื่อปี พ.ศ.
๒๔๘๐ ต่อมาเมื่อบริษัทไฟฟ้าไทย จำกัด ได้โอน
กิจการผลิตและจำหน่ายกระแสไฟฟ้าให้แก่การไฟฟ้า

(๒)

กรุงเทพ เมื่อวันที่ ๑ มกราคม พ.ศ. ๒๔๙๓ แล้ว
นายวิรินทร์ วัฒนค้ำรง ก็ยังคงปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่ง
เดิมในการ ไฟฟ้ากรุงเทพ และได้รับแต่งตั้งให้ดำรง
ตำแหน่งสมุหบัญชีใหญ่ของการไฟฟ้ากรุงเทพ ในปี
พ.ศ. ๒๔๙๘ ครั้นเมื่อการไฟฟ้ากรุงเทพ ได้เปลี่ยนเป็น
การไฟฟ้านครหลวงเมื่อวันที่ ๑ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๐๑
นายวิรินทร์ วัฒนค้ำรง ก็ยังคงทำหน้าที่สมุหบัญชีใหญ่
ตลอดมา จนถึง พ.ศ. ๒๕๐๔ ซึ่งได้มีการปรับปรุงแบ่ง
ส่วนงานของการไฟฟ้านครหลวง และได้มีการจัดตั้งกอง
การบัญชีและการเงินขึ้น การไฟฟ้านครหลวงจึงได้แต่งตั้ง
ให้ นายวิรินทร์ วัฒนค้ำรง เป็นผู้อำนวยการพิเศษกอง
การบัญชีและการเงิน และนายวิรินทร์ วัฒนค้ำรง ได้ดำรง
ตำแหน่งดังกล่าวจนกระทั่งถึงวันมรณะ

รับราชการทหาร อายุ ๒๑ ปี รับราชการทหารเป็น
ทหารมหาดเล็กรักษาพระองค์ ในรัชกาลที่ ๖

ญาติ มีพี่น้องหญิง ๓ คน น้องผู้หญิง ๖ คน

๑. นางเคซี (ยังมีชีวิตอยู่)

(๓)

๒. นางเอลลิส (ยังมีชีวิตอยู่)
๓. นางแนลลี (ยังมีชีวิตอยู่)
๔. นายวิรินทร์ วัฒนดำรง (มรณะ)
๕. นางโซฟี (ยังมีชีวิตอยู่)
๖. น.ส. เอเวอริน (มรณะ)
๗. น.ส. มิลลี (มรณะ)
๘. น.ส. ฟลอเรนซ์ (ยังมีชีวิตอยู่)
๙. น.ส. ลิลลี (มรณะ)
๑๐. นางเกรซ (มรณะ)

ครอบครัว แต่งงาน พ.ศ. ๒๔๗๓ กับนางสวาสดี
วัฒนดำรง มีบุตรรวมทั้งหมด ๓ คน

๑. นายวิโรจน์ วัฒนดำรง
๒. นายสุวิทย์ วัฒนดำรง
๓. น.ส. ยูพา วัฒนดำรง

ลิลิตพยุหยาตราเพชรพวง

ราย

ศรีสีทริวิธบรรพ นครศรีอยุธยาเขต อคฺลยเศษพังฟ้า
จับแหล่งหล้าภาพระยศ เกียรติปรากฏทั่วทั่ว ทูทไทท้าว
พ้านัก เจกหลักโลกมั่งเมือง เปรมใจเมืองมิ่งเย็น
เป็นมงคลจักรพาฬ พิศาลสุขสมบูรณ์ ปุณแมนมารัง
สฤชก เพียบพิตรเจ้าข้าง ยศยิ่งยศภษาอ้าง อาจให้
ฟังเสียง

อยุธยาโสภิศโพ้น	มาแปลง เป็นฤา
ฤาว่าบุญพร่งแสดง	พระสร้าง
สิงหาคณพิฆานแสง	สยบโลก
แสงสุวรรณพร่างพร่าง	พระพร้อมพรายตา
พระมีพระพุทธรแก้ว	มรกฏ
ศรีพระสุวรรณจรค	รุ่งเจ้า
พิหารเลื่อนมุขลก	วชเวช เรื่องแฮ
ไตรโลกเล็งกำเข้า	นอบน้อมกรถวาย

ปางจอมจักรพรรดิเจ้า	จักรพาพ
เสด็จกลชลพิมาน	กลาตเกล้า
จากสำนักสถาน	อยุทธยศ
เป็นพยุหยาตราเต้า	แตงตังโดยงาย
พระหลวงชนหมื่นถ้วน	ทุกพรรค
แห่นแห่หน้าหลังกรร	พริบพร้อม
โดยเสด็จบิณฑภจร-	โลงโลก
ชนิดขนาดนาเวศห้อม	ยี่ด้ายตามชบวน
เรือเสื่อตาเตยหน้า	ชอนชบ
เก็บซากลอยอรณพ	กลั่นกล้า
พนักงานนครบาลพบ	พานล่อง ลอยนา
แมวหนุสนัขควา	ใส่สิ่งเรือเอง
เรือพิฆาตชนหมื่นหนึ่ง	โรงศาล
หกล้ำเห็นสาธารณ	เด็ดควน
ผพายจ้างป้ายวาน	ยมเพื่อน ก็นนา
กูปครอบแก้วแตกวน	เหล่าหล่นเคียงกัน

เรือแซพระยาแซกขุ	เคียงสอง
ผ้าโพกตาตทอทอง	แล้งฝูง
เสื่อใส่จับเอวกรอง	เจียรबाट คาคณา
นายหนังไฟจ่อจิ้ง	กาทงสุบพลาาง
แซศกักขบวเรศนน	นกวอิน
สมิงเคชแซสรสินธุ์	พ่องหน้า
ตะก่องกุนโทกิน	อวตไอ
ตั้งโล่ห์เขนคาบตา	ทอกหน้าเรือเรียง
พพทชลวงหวาย	ฤาสง
พระยาเกียรรามณูวงษ์	เทือกท้าว
อนรรตสมทเสมอหงษ์	เห็จเห็จ
พระยาพระรามรณห้าว	แก้ลวงล้ามอญ
ไซฎีกประดาตกศแล้ว	เกรขฐู
แซบวรวาร	รบเต้า
ท่องสื่อราชเขวี	เคยกู่
แซศร์สมุทกลาเกล้า	กลาตเต้นตามชล

แซ่สินธุ์สวัสดิ์พน	อรรณพ
แซ่พิพัทสาครลบ	แหล่งหล้า
คลังในชนาคชนบ	ชานาคู กัณหา
เร็วคงลมลิ่วฟ้า	ลัดนิ้วฉาทัน
แซ่ไซยานพล้า	ลำคอน
แซ่จบสาครขจร	คู่ศักดิ์
บรเทพชุกบงอน	งามแจ่ม
ไฟก่นชนสุบมา	ระก่คงมากกลาง
ทรเนนโนนาคไอ้	อวตสาว
สอศเสอครยข้าขาว	ผ่องแผ้ว
เรือไชยชื่อขันฉาว	เคยซี
ถาดหมากคนไทแพรว	เพริศพร้อมคองาม
เทพนทรามาตย์เชอ	มหาคไทย
นาเวศดาวชมไชย	ชื่อช้อย
ขั้บทรเนนไว	วางว่อง
ลอยเลื่อนตามชลกล้อย	กลาดเกล้าโดยชบวร

ไชยขัณฑ์วรรณวาทส้วน	วรรณวี
คำแหงอินทรเทพมณี	ชีแซร์
สุพรรณท้าวทาศศรี	โสภาค
พระพิเรนทร์เรียงแห่ง	คู่เข้าสองเสมอ
หลวงทรงพลราชไต้	นาจี
นามเขจรพาชี	ไชซ่า
หลวงปราบพลแสนมณี	ไชยชื่อ นามนา
ศรีอัครหลวงหล้า	คู่เข้าเสมอกัน
ขุนช่างกาแพงล้า	เลอสาร
ไชยชนะคชกาล	ช้อย
วังเมืองยงยงหาญ	ไชยชื่อ
ชำนาญคชกรรมมณี	ลาศเท่าตามขบวร
กาแพงพลภาพช้าง	ขุนขวา
ไชยชนะภษา	เช็ดช้อย
วังเมืองอาจไอยรา	เรือช
ไชยภายศกล้อย	กลั่นเต็นตามชล

หลวงศรีกาฬมุตต ^๕ เชอ	ชำนาญ
เรือไชยอธิการ	ยาตรย้าย
ทยานทิพย์ผ้าชลธาร	เรียงร่อ กั้นนา
หลวงเทพเทพาชัย	นั่งหน้าเรือรมย์
ไชยภาเลิศล่องลำ	ทองทาม
พระพิไชยสงคราม	ศึกสร้าง
เกศกาไชยยศนาม	นาเวศ
พระรามกำแหงข้าง	ฝ้ายซ้ายอาษา
พระพิไชยรณฤทธิ์เจ้า	รณรงค์
เถลิงชัยชำนะยง	ยิงหล้า
สะภาไชยพิพัทมง-	กลราช
พระพิชิตณรงค์กล้า	คู่ข้างเขนทอง
ไชยเรืองฤทธิ์เร่งเร้า	พลพาย
ขุนราชเคไชชาย	ยิงผู้
ไชยพิศณุไพรงพราย	เพราเพริศ
ท้ายนำจ่านำชู้	เลื่อนหล่องลำลอง

กรมเมืองตำแหน่งหนึ่ง	นาวี
เรือไชยไทวธรรณี	แม่น้ำ
ไพศรพกรมศาลี	ลาตาศ
ไชยหน้ท้าวหน้า	วังทวายฤาไหว
เรือไชยนครคู่ไค้	กรมวัง
ขจรไชยกรมพระคลัง	ทานแท้
จักรสงครามภกรมบัง	คมนาท
งามสง่านางแซร์	เจียดคงพานรอง
อำมาตย์ภิมขเชอ	มนตรี
เรือสัตว์เคียรราชสีห์	แน่น้อย
พระยารวมไตรโลกย์ดี	หลงเล็ก
เรือรูปกชสีห์จ้อย	แจ่มหน้าเสมอเหมือน
กชสีห์ยงใหญ่หยิง	ยศมี
กรมกระลาโหมลี-	ลาศเต้า
เรือเคียรราชสีห์ศรี	เสมอมาต
นายมหาดไทยเกล้า	คู่กล้อยกลอกลา

วราชุนไชยชาติตั้ง	ต่างประตุ
ระวังราชริปุต	เหตุห้าม
เยียงฝาใหญ่ยงทรู	ตาแต่ง งามนา
ตราตรวจเรือเขนข้าม	ลวงลักระบวนใน
นาวาเวลาหกม้า	แมนสวรรค
เพนทวารวงอรร-	ณพท้าว
หลวงราชนิกุลกรร	กระบวนนอก นนนา
กุมกระสุนแฉะหน้า	คู่ตัวยวราชุน
กระบวนนอกบอกจบแจ้ง	ใจความ
โดยขนาดทำตาม	อย่าเว้น
สำหรับภูวไฉยนาม	นรเทพ
เห็นอย่าเห็นคุณเห็น	อ่านแล้วจงจำ
อ้งหมะลูกหลังล้วน	พลพาย
ขุนอินทร์นาวานาย	นั่งนิน
หม่มแมงให้หิวกลาย	คลาคลาด
กระทมเสียงให้หล่น	ก๊กก้องกตุมปาง

ขุนพรหมนาเวศ ^๕ เชอ	คนตรี ^๕
เรือราชสรพินาม ^๕ มี	คู่ ^๕ ต้อง
ตระนาวตระหนัก ^๕ ตี	โชน ^๕ เทศ
กลุ่บ ^๕ ทุบ ^๕ เสียง ^๕ กลอง ^๕ ฆ้อง	หุ่ย ^๕ หุ่ย ^๕ กระ ^๕ หม ^๕ เสียง
ลำ ^๕ ดับ ^๕ จับ ^๕ จักร ^๕ ว	เรือ ^๕ เวียง
สิน ^๕ ธ ^๕ บุ ^๕ กษ ^๕ เพ็ญ	เพ็ญ ^๕ ผ้าย
อิน ^๕ ทร ^๕ ย ^๕ ท ^๕ พ ^๕ ย ^๕ เก ^๕ ย ^๕ เก ^๕ ย ^๕	มา ^๕ คู่
ตุ ^๕ ตุ ^๕ จ ^๕ ผ ^๕ ต ^๕ ไผ ^๕ น ^๕ ห ^๕ ร ^๕ าย	ร ^๕ อน ^๕ ชน ^๕ หน ^๕ น ^๕ หา ^๕ ว
วิ ^๕ กา ^๕ ไ ^๕ ล ^๕ ย ^๕ เล ^๕ ิศ ^๕ ล้ำ	ล้ำ ^๕ ย ^๕ อง
รำ ^๕ ไ ^๕ บ ^๕ ิน ^๕ ผ ^๕ ร ^๕ ร ^๕ ผ ^๕ ย ^๕ อง	ย ^๕ ่อง ^๕ ฟ้า
แล ^๕ ล้ำ ^๕ แล ^๕ ห ^๕ ล้ำ ^๕ ทอง	ทา ^๕ ทา ^๕ บ
พ ^๕ าย ^๕ บ ^๕ พ ^๕ าย ^๕ พ ^๕ อ ^๕ หง ^๕ ำ	แล ^๕ ่น ^๕ ล้ำ ^๕ ต ^๕ ม ^๕ ปล ^๕ ิว
เส ^๕ พ ^๕ ย ^๕ น ^๕ ท ^๕ ว ^๕ อง ^๕ ห ^๕ วัง	ว ^๕ าร ^๕
เส ^๕ ย ^๕ ง ^๕ ศ ^๕ ร ^๕ สุ ^๕ ช ^๕ ล ^๕ ธ ^๕	พ ^๕ ิน ^๕ พ ^๕ ิน
บ ^๕ ก ^๕ ษ ^๕ า ^๕ ถ ^๕ วิ ^๕ ล ^๕ ศ ^๕ ร ^๕	โส ^๕ ภ ^๕ า ^๕ ค
เส ^๕ ม ^๕ อ ^๕ บ ^๕ ิน ^๕ อ ^๕ า ^๕ ก ^๕ า ^๕ ค ^๕ พ ^๕ น	แ ^๕ ง ^๕ ช ^๕ น ^๕ แ ^๕ จ ^๕ ร

อาษาหกเหล่าล้วน	ตัวนาย
เรือนกกรณตรบาย	เพริศพริง ^๕
ขับเคียงคู่คนพาย	เปนนมู่
ช่างประกวทอวตอง ^๕	โอ้ให้คนชม
กิลนแลเล่ห์แท้	เทียมสอง
ถือก้งโผนผาดคนอง	กลาดเกล้า ^๖
สาครพินฟูงฟอง	พิตผิง ^๖
แลบทันแลแล้ว	แล่นล่าแหลมหลาย ^๕
อุทกธาซอช ^{๕ ๕}	ทักทอ
สรสำแดงฤทธิ์กลอ	กลาดเกล้า
คงคากรินร่อ	เรียงเรียบ กัณนา
สิทธิ์กำแหงรอดเจ้า	เร่งรันพลพาย
เรือโคมทรรณพแม่น	โตตน
โตจนภพไตรกล	ตื่นตื่น
ลายลาคเล่ห์ลายชน	จรจร
ผืนผ้าสาครเพิน	ฟาดฟุ้งชลธิ ^๖

นาคาอุครราชเรือง ^๕	นาค ^๕
นาคนายกตรี ^๕	มากแม่น ^๕
เพ็ญผาคเผ่นชลที ^๕	ธารทอง ^๕
พวยประพาศพาแหลัน ^๕	เล่ห์แหลันชลคหนอง ^๕
นาคเหวราชห้วย ^๕	วลใจ ^๕
นาควาสุกรีไกร ^๕	พู่พัน ^๕
ชล่องชลาลัย ^๕	วังวาก ^๕
พายนทีฤาทัน ^๕	แล่นแล่วลาญแล ^๕
มหิศจรรย่มหรรณพหมิง ^๕	มังกรา ^๕
เคียงคูลอยล้ำกลา ^๕	กลาตแกลว ^๕
กระหนกเลศลึลา ^๕	ลายเลิศ ^๕
กลมกรตามแก้ว ^๕	แล่นไหล้ชมชล ^๕
พระตำรวจในนอกซ้าย ^๕	นายขวา ^๕
ตำแหน่งนาวากลา ^๕	สี่ไซ้ ^๕
พระหลวงหมื่นขุนหา ^๕	ตกแต่ง ^๕
บอกยุบลจงได้ ^๕	เรื่องรู้เรือกะบวน ^๕

เรือไชยสวัสดิ์ป้อง	เป็นทวาร
ไชยรัตนพิमान	คู่กัน
พระตำรวจใหญ่พนักงาน	โดยขนาด
เป็นประตูในชั้น	หักห้ามเรือรอ
ลำดับนาเวศชั้น	ทวารใน
โดยขนาดตราไตร	แต่งตั้ง
ตำรวจสี่แวงระไว	ระวังราช นนนา
เรือกงนำเสด็จตั้ง	ย้าชนรายเรียง
ชลพิमान ไชยที่ห้า	ระหงฉาย
รัตนครันทวยพาย	ต้นเต็น
กระแหนระกระหนกพราย	เพราเพริศ
สีลาชลอยลำเหล่น	แล่นลำไกรเสมอ
ชนคไกรสรมากแก้ว	ตามชล
บัลลังก์บุษบกขน	เพริศแพรว
วัลวาควิเสศกกล	เวียนแว่น
กายทศศลาแก้ว	กล่องกล้ายชลธิ์

ศรีพินานไชยชื่อเพ็ญ	พิศวง
เสมอพินานลอยลง	ล่องน้ำ
งอนงามวิไลวง	วีวาท
ชั้นที่สามงามล้ำ	เลิศด้วยทองเงลา
ไกรจักรรัตนมาศแมน	แมนสวรรค์
บุษบกบรรจงปั้น	เจ็ดฟ้า
ทรงพระเทวกรรมกัน	โภยเภท พระนา
เดินที่สอองปองถ้ำ	เรียกฟ้ามาชม
ษรพรหมไชยกิ่งแก้ว	กระหนกกรอง
แจกสุวรรณหงษ์ทอง	ท่อน้ำ
บุษบกพินานรอง	เรื่องโรจ
ทรงพระไชยไชยศล้ำ	อวดไอ้อวยชัย
	ลำทรง
ศรีสามารถเลิศล้ำ	ลำทรง
เหมพินานบรรจงก	ยาตรเยอน
แจกอาศน์อิศรองก	อมเรศ
จากสถานทิพย์เหลือน	ล่องฟ้ามาดิน

ผีพายพายเพร็ดพร้อม	เพราพราย
พายทอกรรตกรกร้าย	เช็ดช้อย
นักษราช ไบกธงชาย	โกจวาก
โดยคำเนิรเรือกล้อย	นั่งหน้าประนมกร
ไกรษร मुखมาศแม่น	แมนผจง
จักร मुखเอกอาศน์องค์	แต่งตง
ทอศทบรรทมทรง	ไสยาศน์
เป็นที่นั่งรองรง	สว่างร้อนแรมเสบาย
ลำทรงครุฑฟ้าห้อย	นฤมิต
เพียงภาพพระพิศณุ	แผ่ผ้าย
บุษบกบัลลังก์ทศ	ไพโรจ
คำเนิรทเทียรห้วย	ฟากฟ้าไบยบิน
สุวรรณหงษ์เหิรเห็จฟ้า	ชมสินธุ์
คจฟ้าห่มหมินบิน	พ้องพื่อน
จักร मुखพิมานอินทร์	อรอาศน์
เป็นที่นั่งรองร้อน	ทุเรศร้างวังแรม

ศรีสุนทรกิ่งแก้ว	เป็นกรร
พวยเทียบพวยเทียบกัน	ติดต้อง
ระว่างเหตุเภท ไภยัน-	ครราช
๘ ๘ ๖ ๖ ๖	๘ ๖ ๘
เคียงทนต์ลาบอง	ป็นเกล้าเสด็จจร
ไกรษรจักรคู่คุ้ม	เป็นสอง
ศรีพิภพยากปอง	อาจอ้าง
ลอยลาคแล่นลั้งล่อง	ล้ำเลื่อน แลนา
คูกตั้งจักรกรทขว้าง	ไต่ล้ำมัยพาล
๘ ๖ ๖ ๖ ๖	๘ ๖ ๖ ๖ ๖
เรือกรรกันรอบรว	เรียงราย
โชนโชนคยาพาย	ถี่ต้อง
เกณฑ์หัต้อย่างฝรั่งคลาย	คลอคู่
ซ้ายขวาตาตาชบ้อง	ก้อเกล้าระว่างองค์
อาษาวิเศษซ้าย	ขวาสอง
ตำรวจใหญ่เรือเรียงรอง	เร่งรู้
ตำรวจในที่สามสอง	คลาเคลื่อน
เกณฑ์ประจำคู่	๘
	นอกกรวกรร

เรือทองแขวงผ้ายบ้าน	โพเรียง
เสมอหมู่บ้านใหม่เคียง	คู่เต่า
ประจำประจามิตรเมือง	หมายมุ่ง ร้ายนา
ก้นองค์อัครเจ้า	รับร้อนเรือระวัง
เหิรหาพระเห็จห้อง	อรุณพ
ทานเทียบหลาวทองจบ	แหล่งหล้า
ตำรวจพิรามรบ	รักษาราช
กุมสาครโตมรหง้า	อยู่ยงยืนยอง
เอกไชยไพโรจเพียง	เหมทงษ์
แดงทาศกรือษฏ์	แจ่มหล้า
กรมบวรสถานมง-	กลราช
โดยเสด็จจอมภพหล้า	ผ่านเผ้าจรวัด
เรือไชยไชยเขตแหล่ง	เลยลม
คำทาศศรีไสมสม	ฟ้างพน
ลูกเชอต่างกรมกรม	มามาก
ทรงประพาสกลาชลัน	กลาคเท่าเสด็จตาม

เรือเต็ร็จ็ไตรภพหม้ง	ม้งกร
เคียงจบจักรพาพจร	แล่นลว
เรือนาคจักรธาร	ทองทาบ
นาคถบองรัตนรว	คู่แก้วเป็นสอง
กำแหงอาทิตย์แท้	นามโต
โตฤทธิไชยเคโซ	คลาดเกล้า
ล้ำเคียงมหิศโร	วังราช
โดยขบวนตราแท้	เรียบร้อยเห็นงาม
เขียงผาพิศภาพเพียง	พรพาย
หมื่นนรินทร์เส็นนาย	อาจอ้าง
เรือราชครุรงค์ราย	เรียงคู่
หมื่นศรีสทหะเทพยกาง	กกกนเป็นทวาร
เรือแซแซร่วมรว	เรียงกัน
ตามคู่เคียงตามอัน-	ดับไว้
ตำรวจหมื่นขุนพัน	ภาเลื่อง นามนา
เป็นประจํานำได้	ชี้เท้าตามเกณฑ์

พินามูสองกู่แซ่	เคี้ยงล้ำ
เคิ่นระคับจับจำ	ท่อนท้าย
ตำรวจนอกในบ้ำ-	เรอบาท
ตำแห่นงตำเนนย้าย	สกดสน โดยชบวน
๘๘ ๘๖ ๕	๘๘ ๘๖ ๕
ศรเรือพระทงนงน	๘๘ ๘๖ ๕
เอกไซยสองเสร็จ	๘๘ ๘๖ ๕
หน้าหลังแห่แห่นเสด็จ	๘๘ ๘๖ ๕
จำจคบาญชีเข้า	๘๘ ๘๖ ๕
เสร็จไกลงพยุหยาตรา	๘๘ ๘๖ ๕
๘๘ ๘๖ ๕	๘๘ ๘๖ ๕
ชบวนเรือแตกเท้าน	๘๘ ๘๖ ๕
๘๘ ๘๖ ๕	๘๘ ๘๖ ๕
ทั้นจะต้งไกลงพยุหยาตรา	๘๘ ๘๖ ๕
๘๘ ๘๖ ๕	๘๘ ๘๖ ๕
เป็นชบวนคเชนทร์พยุห	๘๘ ๘๖ ๕
๘๘ ๘๖ ๕	๘๘ ๘๖ ๕
เทวาเทเวศไท้	๘๘ ๘๖ ๕
๘๘ ๘๖ ๕	๘๘ ๘๖ ๕
องค์อัครจอมแมนเมรุ	๘๘ ๘๖ ๕
๘๘ ๘๖ ๕	๘๘ ๘๖ ๕
เชิญพระจากภูเขนทร์	๘๘ ๘๖ ๕
๘๘ ๘๖ ๕	๘๘ ๘๖ ๕
มาผ่านจอมภพเผ้า	๘๘ ๘๖ ๕

เตโชไชยศเหลืออง
เกรงเกียรติทุกภารา
พระนครอุททยาทวา
ทุกสีมามาน้อม

เตชา
ร่นร้อม
จาราช
นอบเกล้าถวายกร

ทรงธรรมทรงทศแท้
ธรรมเมศมาทเมธา
ทรงศีลสังสรทธา
ทรงพระพุททการกกุ

ธรรมมา
เรื่องรู้
ไทท้าว
ก่อไว้ถวาย

วิริยาวิริยศสร้าง
สมโพธิภิญโญญาณ
หวังตายดับกัณดา
ชนข้ามเวไนยเข้า

สมภาร
อยู่เกล้า
เสร็จสี่ สุนา
สู้ช่องเสวยรมย์

แถลงปางจุลจักรเจ้า
ดำเนินนิกรโดยขนัด
ยังศิริสุวรรณวัตน์
สถานทีพุทธบาทสร้าง

จอมกระษัตริย์
ช่วงข้าง
หิมเวศ
สืบไว้แสงบุญ

พริ้วพลจลโจษเพ็ญ	พลพาส
นเรศวรเจ้าบาล	รวคเจ้า
เพียรทศทศทวยหาญ	สุรราช
จับฉลากกลาสเต้า	เรียบร้าวโดยชบวน
พันไชยรุชเทพย์หน้า	น้ำพล
ธงไชยโบกโขยบน	ยาครย้าย
เฉกธงอิสานน	น้ำพยุห์ ยุทธแฮ
โคมผูกกันธงกล้าย	กลาสกล้อยกลาไกล
หมื่นสารดีเทพย์เต้า	หนชจ
หมื่นพาชี ไชยกลา	กลาสซ้าย
แต่งตัวเพร็ดเพราตา	ซัดดาบ
รับแสะสวนทางหรัย	รับรวบทรง
พลายศรี ไชยศักดิ์เรื่อง	บารู
ผูกกระโจมแดงดู	เพร็ดแพรว
ทรงองค์พระไชยชู	ไชยศ
หมอบประจำคอแกล้ว	นาคหน้าดำเนน

พังกาพิลาศลา	หัตถ์
ผูกเครื่องเขี้ยวข้างจี	แจ่มหล้า
นายกองนุ่งลายมี	หมวกฝรั่ง ใส่เนา
หมวกฎุโตชอหง้า	สายเส่องเทาทาง
กำหมอบระคับตาชก้วย	คารา
หมอบใส่เสื่อเสนา	กฏุน้าว
กำนันแนบปinya	ยงอยู่ กลางนา
ชั้บคเชนทรสาวก้าว	สายเส่องเทาทาง
ข้างบับนหลักช้อง	โตมร
บักธูชสามชายสลอน	ยาบย้าย
หมอกวามุเขี้ยวชายสมร	หมวกมาศ
ทนายกลางข้างขวาซ้าย	ชั้บชนเคียงกัน
ขุนโถมพลมิ่งม้า	เมืองแมน
ขุนสท้านพลแสน	คู่ม้า
ธงฉานผูกโถมแขวน	คลาคลาศ
นำนิกรไปหน้า	รวทรวพวงพล

พลเดินเดินระดับเสื่อ	นกลาย
ทวิธชแสรกสามชาย	แก้หน้า
ถือปืนนกโพรงพราย	เพราเพร็ด
หมวกมาศลาคลายกล้า	กลาตเท่าตามทาง
ขนัดในประไพพิศเสื่อ	แกงฉาย
ศรีกริ้วหมวกลาย	มาศแพรว
ชายขวาสรวยราย	ในนอก
โดยขนาดฤาแคล้ว	แต่งต้องตามกัน
ขุนอศิวชัตคาบตา	ถือทวน
เสื่อเครื่องคาคลายกระบวน	เพร็ดพริง
สองบักรัตคตควร	งามแ่ง
ขับตรงกรรมหวัง	หวางร้วยรายแซง
มาบนบนคาคข้าง	จวลี
ขุนหม่นกรมพาชี	แผ่นผ้าย
นั่งลายคาคลาตศรี	สมสอาด
เดินกระบวนขวาซ้าย	เรียบร่อยตามกัน

พงษ์จันทร์ประพาสเพ็ญ	จันทร์ธา
ผูกเครื่องนิลมยุรา	รุ่งเร้า
หมอกวายุแต่งตัวตรา	ครุเตรียม
ลีลาศลีลาเข้า	เรียบรวเรียงรมย์
พลายศรีสุรคชคำ	ราชกุล
ประทับดาวเหลืองจำรูญ	เถือกต๋อง
หมอกวายุนุ่งสนับทึน	สนองนั่งงามนา
ทนายถนัดปั้นบ้อง	ชีไพน่มากกลาง
พลธนูรยาตรรว	นอกใน
ม้าหมู่เขนทองไท	คี่เคล้า
ธงชายคู่เคียงไสว	ไววาก
น่านิกรลาศเต้า	พริบพร้อมเพรางาม
ม้าหือเห็นเห็นหัว	เทียนหรรษ์
ขั้คดาบกุมกัทณฑ์	แน่น้าว
ขั้บอัสวภาคพรร	เร้วรวด
คูกตั้งจักรโจอมล้า	โล่มล้าภยพาล

บักกลองดีลาศล้วน	มลายู
พวงประภาตามยุ-	รยาตรเยื้อง
นำสารแลนแลศร	ตราเครื่อง งามนา
ช่างบนิยนยาตรเยื้อง	ผ่ายซ้ายขวาขนาน
มลายูยรยาตรมอง	เคียงชาน
กระท่อมกลองเสียงบรรสาน	เพลงพรว
บีเปลี่ยวเป้าเสียงหวาน	เวงเวก
คามถนัทไนริ้ว	อยู่หน้าฟังเดิน
เทพาสลาศลา	ฟังคา
ผูกศคนทาวงา	ลอคเลี้ยว
ดีลาเลห์ลลา	หงษ์รอน
นายนึ่งลายลายเกี้ยว	สอกเสือกงาม
กฤษไชยชาติเหล่น	ลำพอง
ดาวกระกุทาทอง	ยั้งยอม
ขุนศรีสำแดงปอง	บินนึ่ง กลางนา
นายขศรีสมพร้อม	หมวกเสือกมกัณ

พังกาลักษณล้ำ	หัตถ์คินทร์
เคียงคู่จำปานิล	ย่างย้าย
ทรงเป็นสาทรศรอินทร์	รานรบ
ขนานชนัดทามขวาซ้าย	กลาตกล้อยในกระบวน
มาฝรั่งผิงผาตร้อง	เริงราน
ผูกพู่อาศน์พาน	ง่องง้า
คาบสะพายสายแถบธาร	เอวอาตม์
เดินตาชบาท่างหย้า	ยัตย้ายทามกัน
พลเดินทาบโล่ห์ล้วน	ล้ำคนอง
ชนัดนอกพลทวนยง	เรียบร้อย
ธงชายคนเคียงสอง	เป็นคู่ น่านา
เขม็งหมู่โยธาคล้อย	กลาตกล้ายดำเนิน
ข้างแซงแซงนอกต้น	คาง
ม้าแซงเลาะเลापง	เราะเร้น
ระวังราชระไววง	ระเวียนแวก
บริรักษ์เทวาเว้น	วากเว้ไทยพาล

พระวรชุนชาติเชอ ^{๓ ๕}	ไซเยนทร์ ^๔
หลวงราชนิกุลเกณท์ ^๑	คู่ควย ^๒
สนับเพลาหุ้งในเจน	จุมตาบ ^๑
เจียรบาทคาคเอาทวย ^๕	ตรวจรวรายกระบวน ^๕
ตำรวจชนหมื่นซ้าย ^๘	ขวาเฉวียง ^๘
ถือเทพย์ธงฉานเรียง ^๑	กลาดกลุ้ม ^๒
ผูกโคมทุกกันเคียง ^๘	เป็นคู่ ^๑
กลองชนะปะเบ็งขรัม ^๒	เรงรันพลเดิน ^๑
ออกพันเทพราชไซรั ^๑	เดินสกำ ^๑
เฉวียงราชมานูหน้า ^๑	คลาดเกล้า ^๑
สมบัติกลวตลายข่า ^๑	เพราเพริศ ^๑
เสื่อเกรืองถอหอกเห่า ^{๕ ๘ ๘ ๒}	แห่ท้ายกลายกลอง ^{๑ ๒}
ขนต์นอกพลเหลาล้วน ^{๑ ๒}	เดินดา ^๑
ญิบน์ถอบีนรา ^{๘ ๑ ๘ ๘}	รวครว ^๕
จามเจนพวกอาสา	กฤษกรัต กรายนา
กรกุมโตมรพริ้ว ^๕	แต่งให้เข็คขาม

ม้าแขกแขกคู่ตัว	แขกเอง
กนหย่นบ่เหมาะเหมง	โอ้อ้าง
ชนชงชาศึกเกรง	กลัวสง่า
ช้องเสียดเกาทณทข้าง	แสบม้าตาเค็น
พงลลาลาคล้า	ยุงรำ
ผูกเครื่องทาวนลินนำ	โกตรข้าง
พั้นพานนุ่งลายล้า	น้ำใส่ หมวกนา
ห่มกุฏไทอวกอ้าง	โอ้ให้ศึกเสยง
ไอยราพตภาพแก่ลัว	กลางรณ
ประกาวดวงจงกล	พู่ห้อย
ขุนพาสศรเพลิงพล	หมอแม่่น ปันนา
ห่มเสนากุฏกล้อย	กลัวข้างมากกลาง
แตรงอนงอนง่าเข้า	เคียงกัน
สังข์เหล่าพรรคสังข์สรร	กลาคกลุ้ม
ล้างโพงคู่เคียงกัน	ปนเป่า
แตรฝรั่งโรมร้อง	แตรนแตรนถวายเป็นเสียง

พังกาบกพนาทหน้า	ปักทอง
เชิญพระแสงปืนสอง	หนึ่งพร้า
นุ่งลายนายจำลอง	เกยขี
ตำแหน่งตำแหน่งหน้า	เรื่องรวอภรมย์
พรายพรายมยุรฉัตรชน	ฉานฉาย
กรรภีรุมชุมสายราย	กลาคกลุ้ม
จ่ามรทอนตะวันพราย	ไฟโรจ
ตัวสีชาววังกุม	เครื่องต้นเดินตาม
ชาวแสงขุนหมื่นเชื้อ	ชาญปาง
เชิญพระแสงอัษฎางค์	ลาศเต้า
เดินเรียงท่ามกลางระวาง	ระแวกเครื่อง
แหนแหงอมพลเกล้า	หว่างร้วในชบวน
พระคเชนทรไชยชาติเชื้อ	พรหมพงษ์
เป็นอาศน์อัครทรง	ก่อเกล้า
ประทับเครื่องเรืออลง-	กฏมาศ
ทรงบาทอาจคชเข้า	ขท้ายทำควาญ

เจกองค์อมเรศเจ้า	สรวงสวรรค
ทรงพระคชเอราวรรณ	พ่ายฟ้า
ทวยเทพนิกรกรร-	กงรอบ
เรื่องพระยศเลิศเหล่า	เสด็จก้าวแทนตง
แต่รสังข์ประนังแซ่ซ้อง	เสียงสาร
วิเวกวนะตงตาล	เดือนถ้อง
คนตรีตบบรรสาน	สังคีต
ขานแข่งเสียงกลองฆ้อง	กรันกรันไพรพนม
บังสุริยจรัญแจ่มฟ้า	เรื่องรมย์
พักโบกโบกใบยม	ลาคไล
พระทวยหมั่นจงประนม	กรนอบ
โดยเสด็จดำเนินไกล	ปิ่นเกล้าจรจรัล
ซนคแนวแถวสร	รายใน
ตำรวงเลือกเร็วไว	แว่นรู้
ถือหอกแห่เสด็จไตร-	ภพนารถ
กลากลายปลายเชือกขู	พวกพินเกณฑ์กรร

ถักมาตัวสี่ไซ้	พันทนาย
หัวหมื่นสองปักกลาย	เลิกแล้ว
ชกคาบทบทองสรพาย	สพกแล้ง
เสื่อเครื่องกรวยกรายแพรว	เพริศพรั่งเพรางาม
ปลัดพระตำรวจซ้าย	ขवासอง
เจ้ากรมเดินเรียงรอง	กลาแก้ว
เจียรบาดกาดเอวสนอง	สนับใส่
ขัตกระบิลลาศเต้า	อยู่ต้นตามชบวน
พระอินทรเทพย์ทั้ง	พระพิเรนทร์
รวนอกสองนายเกณฑ	อยู่ต้น
หัวหมื่นพันนายเวร	พระตำรวจ ใหญ่หนา
ขัตกระบิตาบสน	ผกบังเงนงาม
บโตนขุนหมื่นท่าย	หัวพัน
บ้านใหม่โพเรียงขยัน	แข่งเขี้ยว
ถือหอกแห่ตามอัน-	คืบที่ นนนา
นุ่งสมปักกลายเกี้ยว	อยู่ท่ายปลายกระบวน

พวกอาชาราชม้า	เกราะทอง
เดินกระหนาบในสอง	ร้องร่ว
ขัดดาบเล่มล้ำสอง	ลีลาศ
แข่งขับอาชา ^๕ ร่ว	คลื่นแกล้วแนวโน
หมื่นสารธำ ^๕ ราชม้า	เร็วเร็ว
หมื่นชาติพา ^๕ ซีเชิง	ชอบไซ ^๕ ร์
ระวิงมานับ ^๕ ทูลเถลิง	แถลงสั่ง ^๕ พระนา
เดิน ^๕ คุรงค์ไทร ^๕ ไทร	หวาง ^๕ ม้าเกราะ ^๕ กราย
ชน ^๕ นอก ^๕ พวก ^๕ พวก ^๕ พน	พลมอญ
ระตะดาบ ^๕ สอง ^๕ มือ ^๕ คอน	ฆ่า ^๕ คำ
ธง ^๕ ชาย ^๕ คู่ ^๕ เคียง ^๕ จร	ลา ^๕ เลื่อน
คำ ^๕ เนิ่น ^๕ นิกร ^๕ นำ ^๕ หน้า	คลา ^๕ ก ^๕ แกล้ว ^๕ กลา ^๕ กลาย
ขนาน ^๕ ชน ^๕ ตล ^๕ ต ^๕ เร ^๕ อง ^๕ ร่ว	เร ^๕ ียง ^๕ กัน
พรรค ^๕ พวก ^๕ พล ^๕ ราม ^๕ มัญ	ดา ^๕ บ ^๕ ต่าง
แล ^๕ ต ^๕ น ^๕ ย ^๕ ่อ ^๕ ม ^๕ ก ^๕ ม ^๕ สัน	สา ^๕ มา ^๕ ร ^๕ ถ
เดิน ^๕ ระ ^๕ ต ^๕ บ ^๕ ดา ^๕ บ ^๕ คว ^๕ ้าง	แคว ^๕ ง ^๕ แคว ^๕ ง ^๕ ตา ^๕ ม ^๕ กัน

ชนหลังพระที่นั่งแก้ว	กฤษร
เรียงรันกรรภิมย์สลอน	เก็บกัน
ชาววังรับระวงจร	กุมเคือง
เพียงเล็กแจกฉัตรชน	ช่อพาศุศ
ชาวแสงแรงภักตเบอง	บาทบงส์
เชิดเชิดพระแสงทรง	ง่ามง้าว
จำหลักฝักแฝดผจง	เจียรมาศ
โดยเสด็จค่านันท้าว	ค่านไม้ทองเดิน
แหหลังต้นเชือกซ้าย	ชาวระเมียร
บำเรอภักตรกมณเทียร	คล้ายคล้าย
ทหารในสนมเจียร-	บาคาค
ชัฏกระปี่ลาศย้าย	ยาตรเยองกระบวนตาม
หัวหมันทวสไซ	ดาบสพาย
ลำดับพวกพันทนาย	คู่ดง
ถือหอกแห่แหนปลาย	ชายเชือก
นุ่งห่มสมสลง	ลาลางามงาน

กระบวนนอกต้นเชือกกรว	เรียงกัน
เจ้ากรมแสงพลพิน	แห่หน้า
ตำรวจฝ่ายหลังอัน	คืบทาช เต็นนา
กาตกระบี่เอวอ้า	โอ้อ่างกรัดกราย
พันทนายปลายเชือกชน	ถัดมา
ทนายเลือกหอกหาญกล้า	พริ้งพร้อม
ซ้ายขวาอยู่ตามขวา	โดยขนาด
ลีลาคลาดองล้อม	ธราชเจ้าจักรพาพ
หมื่นฉันทามาตย์ม้า	เร็วแรง
หมื่นสารภีชะแวง	เชี่ยวชาญ
สองนายคู่คอยแสงคง	สลับเหตุ พระนา
เวนวิ่งอัครไต้	รับรูจักการ
ชนคั่นอกบอกเหลาล้วน	เชนทอง
เหลนเหล็กกลาดเป็นสอง	คู่เท้า
กันถึงไล่หัตวนของ	ยุรยาตร
โดยลำดับเดินเกล้า	คู่ตัวเคียงกัน

ดักขิณิรมย์รัตนรั้ว	เรียงมา
พระที่นั่งเอกอาษา	กลาตแคล้ว
ประทับเครื่องเรือรตนา	โนภาษ
ทนายชำนาญชลมแก้ว	ค้เข้าจงจร
ไอยราพนาศหน้า	ครองทอง
ผูกกระบี่ปืนสอง	สอดพรว้า
พระเอกกึ่งแม่ปืนปอง	ยิงอยู่ กลางนา
นายปราบภพไตรกล้า	ชชนทำกอ
สารรบพระทนต์าน	ถ้อย
ผูกพู่พานบัง	แจ่มฟ้า
พระแสงร่วมรองทรง	กชลกษณ เชิญนา
นายจำลองขอหง้า	เงือกเงือเงยงาม
หมื่นนรนนทสนิทหน้า	คานิน
หมื่นศรีสหะเทพเคิน	ผ่ายซ้าย
ทนายเลือกปั้นหอกเหิร	เคินต่อ มานา
ตามเรื่องรวจรายท่าย	ลาศล้อมเสด็จล

หลวงเทพาราชเป็อง	ทนขวา
ศรีกระพาสมุดคลา	คู่กล้าย
กุมเหล็กเหลาเหลนมา	มีมาก
พราชักหลังทงผ้าย	พวกแพ้วพงทาง
ขุนศรีสาราชทง	สารท
กุมพวกออคันวาท	วังแจน
ทกนายไพร์อตุลค	วายน
ป็นคาตระหามเหลน	แห้วหามตาม
ขุนค่นอกบอกรวกรว	รายธนู
แนวเนืองนคไพรงพรุ	แล่นล้อม
ม้าแข่งนอกในค	เดียรดาษ
พลแห่นหลังหอม	คฤกกรนคองคาส
สารทรงพงษพิศณแพ้ว	สรรพวงค์
ทรงสุวรรณปฤษฎางค์	พ่างพัน
แสงป็นสนยาววาง	แสงหอก ซักนา
กัวสทาคอชน	ซัท้ายรองกวาญ

ที่นั่งโถงทรงประพาศเกล้า	ตามมา
ทรงพระแสงสาตรา	พุ่งฟัน
ผูกสพัตร์ตคนตา	รารุ่ง เรืองนา
ทิวสนายอรอนัน	ขับช้างช่วยชาย
สุริยวงศ์องค์อศิศรเชื้อ	ชาญกรม
ทรงคชภีรมย์ชม	แฉ่มช้อย
สาภินตยพรเมรมย์	รมเยศ
ดีลาศดีลาคล้อย	คลาศช้างชายไชย
ช้างเชือกทองเทียบช้าง	เคียงขนาน
ขนาบสุวรรณบุษฎางค์ธาร	แตงเต้า
ช้างเครื่องเชิญเครื่องอาณ	มามาก
ตามพนักงานเข้า	คู่ควยงานงาม
เครื่องขวางฉลองพระบาทเบือง	บาฬ
พระล่วมพระสุพรรณศรี	เสร็จไซ้
เครื่องซ้ายคู่กษลิ-	ลาลาศ
เชิญพระเต้าตามได้	ม่อเมียนบังคน

ฝ่ายขวาภคกรพระบีช้อง	แสงทรง
พระกะทรุคเลขเลขลง	เลิศแล้ว
เครื่องซ้ายโอสถทรง	ทรงสุข
พืชนิวไวแคล้ว	คู่ข้างชวนไชย
หนขวาชาลาศลิ่ง	มาลา
ซ้ายพระแสงสาตรา	หอกง้าว
พระแสงกระสุนรา	รังสาทร ทรงนา
ขบคู่กชเค็นแก้ว	ควนควยเสมอกัน
พระกลกรจเวชเรอง	งานขวา
อิกถุงพระภูษา	ร่วมรู้
หนซ้ายชอบเชิญกา	พระตภาพ
เครื่องพระบังคนขู	คู่ข้างเค็นตาม
เชิงเทียนพระสมุทใช้	สังกรับ
เครื่องสคำโดยสทับ	ชอบใช้
เครื่องเฉวียงโอสถสรพ์	เสวยสว่าง สวาดีนา
ใส่บินโตตามไคล	คู่เฝ้าตามกัน

โจมตีประทับนาคเหนือ	โดยอัน คับนา
ข้างบันหน้าหลังกรร	แวกล้อม
หมอลืออกขคอขยัน	สามารถ
สามสารหาญศึกห้อม	แท้ท้ายปลายขบวร
ข้างแทรกแทรกเสียด้าว	เดินสกัด
จมนสรรเพชรภักดี	ยาตรย้าย
หมื่นศรีสารภัก	ษาราช
เป็นคู่เคียงขวาซ้าย	เรียบร้อยเรียงกัน
หมื่นไวยรนาถแหวน	ไวยการ
หมื่นเสมอใจราชสมาน	คลาดคล้าย
สื่อนายสีเวรงาน	ไฉนารถ
ขบรถบทจรท่าย	เครื่องต้นกษาเข็ญ
ข้างเชือกชาแทรกซ้อน	หนขวา
พระกำแพงภาชา	เขี้ยวข้าง
เจ้าแสนสารวัคคลา	ไกลกลาค
ขุนทรงสิทธิ์คชอั้ง	อาจบ้องแปนประการ

กษัตริย์ผู้ผูกเชือกช้าง	ไชยคาม
หมื่นศรีวิสุทธิบาทนาม	เชือกช้อง
โดยเสด็จหริรักษ์ราม	ราเมศ
ยาตราพยุห์พลทอ้ง	แต่งตงกระบวรเค็น
พระกระลาโหมราชเวียง	ชุมพล
กรมวังเสวกากล	ต่อเต้า
กรมเมืองมิ่งเมืองมน	ตรีราช
สามคิลกาจอมเจ้า	ลาศล้อมล้า
เคไชไชยชาติเชื้อ	ไชยศึก
พระวิไชยรัตนฤทธิ	กลั่นกล้า
พระพิไชยสงครามสิทธิ์	แสงสาคร
สามตาจอาษาหน้า	ศึกสู้บทจร
ชายแทรกรแรกราชรัฐ	วังเมือง
ขุนคชทรงศกคคเนอง	หนึ่งไซ้
คชศกคคชสิทธิ์เวียง	รณภาพ
หมื่นแก้วนคชสารไต้	ว่าช้างวังเฉวียง

จักราจกรรัตนหมิง	มนตรี
พระคลังกรมศาล	เลศผู้
ทายนาชิตนรงค์ศรี	สามารถ
พระรามราชกำแหงสี	สคท้ายปลายพล
จบเสด็จเสด็จพยุหรว	เพ็ชรพวง
ตำหรับราชหอหลวง	กล่าวไว้
สำหรับแห่งอกิศราง	สุรราช
เป็นพระเกียรติยศไท้	ธราชผู้มบุญ
จบโคลงอย่างพยุหยาตรา	เป็นคชพยุห้กระบวร
แต่แทน	
ทนจะตั้งเป็นโคลงอย่างพยุหยาตรา	เป็นกระบวร
อัครพยุห้สืบไป	
ชัยนองคือคราชไซ้	สังทร
เสด็จพยุห้พลนักร	มิ่งมา
ยังบทวะลัญชร	ชินราช
หวังหวานผลภายหน้า	อาจเอื้ออวยทาน

ท้ามนั้ท้าหน่งม้า	ลล
โดยกระบวณยาตรา	แตงตง
หม่นขันอาษาอา	ซาชาติ
ถือธงชายย้ายยง	ยาทรย้ายนำพล
หม่นสารถืเทพม้า	ชวาชนาน
หม่นพาชีไซยชาญ	เสะชัย
ขัตตาบสพกธาร	ทองแถบ
ขบค้ออาษาทราย	รจตราสวนทาง
ขุนวรชุนชาติเชื้อ	ทหารหาญ
ขุนโจอมพลปล้นผลาญ	ยิงผู้
สองนายท้ามนั้ชนาน	โดยชนาค
สาวเสะสินธพขุ	แรรกรวหนขวา
ขุนสท้านพลราชเรอง	รำบาล
ขุนราชนิกุลภาาร	ยาทรย้าย
สองขนกั้เกียงสมาน	เสมอช
ท้าหน่งท้ามนั้ชัย	คู่ช้ชวาสอง

ขุนพาชชชาติเบื่อง	ชวาเกียง
ขุนราชศกตเรียง	เรียบหน้า
ขุนราชอาษาเฉวียง	เปนกู่
ขุนอาษาไนม้า	กู่ด้วยสท่าเดิน
หม่นราชพิทักษ์เทพแกลัว	สงคราม
หมิ่นทพยรักษาตาม	ถักถ้อง
ขนานทิพย์เสนานาม	สนับนุง งามนา
เลื้อเครื่องขัดคาบหย้อง	ย่างม้าชำเชิง
ขุนราชรินทร์รักษเบื่อง	บาทบงก
ขุนมหามนตรีตรง	ต้อตง
เจียรบาทคาคเอวองค์	โอ้อ่า
ขับตรงครอริง	อยู่ราว โดยสท่า
หนซ้ายปลายเชือกชั้น	แนวโน
พระมหาเทพย์ไว	แวนรู้
สองปักนุงลายละไม	ขัดคาบ
งามแ่งแลเลิศผู้	ขับม้าตาเดิน

ม้าทรงอลงกต์เลิศล้ำ	ดั่งล่อง
เสม่อมิ่งมารุตผยอง	ย่องฟ้า
เบารอานพู่พานของ	ทางทาบ ทองนา
ขลุ่ยไสไบโพหน้า	ก้องแก้วแกมกล
โอภาษจอมภพเรือง	เรื่องรุต
เพียงพายุเทวบุตร	พางพิน
พรณพรายปลายเทียวรุช	ไวแวก
นำทนต์วทัน	ยาตรเยื้องบทจร
ม้าแข่งแข่งเตี้ยคช้อง	ลีลา
ตำรวจนอกซ้ายขวา	พริ้งพร้อม
นุ่งลายเลิศลายตา	ซัดตาบ
ม้ากรรกรรกงห้อม	แห่ซ้ายขวาเดิน
หลวงวิสุทธอัครม้า	แมนแข่ง
สุนทรสินธพแรง	รีบเท้า
ซัดตาบแต่งตัวแถมง	ถ่มถ่มน เหมาะนา
เดินค่อตำรวจเจ้า	จรจรวแข่งจร

มาเครื่องเนื่องเนกชน	หลังหลาม
องค์อัครเรืองราม	รุ่งเร้า
ตามศกตพนกงานงาม	เพราเพรช
โดยชนตจตเคียงเข้า	คู่ตวยงานกัน
หมื่นข้านินารถเขอ	ช้านาญ
รับพระศรีเสวยพาน	ผ่านแพ้า
ช้านาญภูเบศงาน	เคยคู่
สุธารศรับพระเต้า	เครื่องตันไปตาม
พันทรงพลภาพแพ้ว	ภาชี
รับพระสุพรรณศรี	ก้อเกล้า
พันทรานพาลพชัน	โบายโบาย
เป็นคู่รยาตรเข้า	ชัยม้าเคียงจร
หลวงดำแกงฉมัทแทม้น	มือจำ
ขุนพาลศรเพลิงยา	บ่งเป้า
เชือบแสงปืนทะคำ	กลาคลาต
โดยเสด็จจอมภพเจ้า	คู่ม้าเสมอกัน

นายแม่หมณ ^{๘๖} รัตน ^๖ รัฐ ^๖	ชาญการ
นายกัณ ^๖ รัฐ ^๖ ชำนาญ	ยิง ^๖ ผู้ ^๖
รับ ^๖ พระแสงทวนทองธา ^๖	ทวยทอก
เคน ^๖ ระคับ ^๖ ตาม ^๖ ชู้ ^๖	เพื่อน ^๖ พ้อง ^๖ งาน ^๖ งาม
นายชาติ ^๖ ตรง ^๖ คร ^๖ ราช ^๖ เรือง ^๖	ราช ^๖ ตรง ^๖ ค ^๖
นายอง ^๖ ค้อ ^๖ ศ ^๖ ตรง ^๖ ค ^๖	อาจ ^๖ อ้าว
รับ ^๖ แสง ^๖ แซ่ ^๖ แสง ^๖ ทรง	งาม ^๖ แจ
ขับ ^๖ ช ^๖ พา ^๖ ช ^๖ ดาว	รับ ^๖ เต้า ^๖ กล ^๖ ตาม
ขุน ^๖ ป่า ^๖ เรอ ^๖ ห ^๖ ก ^๖ ก ^๖ เจ้า	จักร ^๖ พา ^๖ พ
ขุน ^๖ รัก ^๖ ษ ^๖ ม ^๖ ณ ^๖ เทีย ^๖ ร ^๖ บาล	ปืน ^๖ เก ^๖ ล้า
หม ^๖ น ^๖ จง ^๖ จง ^๖ บ ^๖ ท ^๖ มา ^๖ ล ^๖ ย	สอง ^๖ ค ^๖ ู ^๖ ก ^๖ ัน ^๖ นา
ช ^๖ ก ^๖ ตา ^๖ บ ^๖ ฝัก ^๖ ทอง ^๖ เต้า	ต่อ ^๖ รว ^๖ ใน ^๖ กระ ^๖ บ ^๖ วร
ขุน ^๖ หญ ^๖ ไทย ^๖ ราช ^๖ รัฐ ^๖	แสง ^๖ สร ^๖ ร
ขุน ^๖ อก ^๖ ภ ^๖ ย ^๖ สุ ^๖ ริน ^๖ ท ^๖ ก ^๖ ล ^๖ ย	ค ^๖ ู ^๖ มา
เชิ ^๖ ญ ^๖ แสง ^๖ บ ^๖ ิน ^๖ พล ^๖ พร ^๖ ร ^๖ ค ^๖	เร ^๖ ือง ^๖ ราช
ขับ ^๖ ตรง ^๖ ค ^๖ เร ^๖ ิง ^๖ ห ^๖ ร ^๖ ้า	จ ^๖ าน ^๖ ร ^๖ ้อง ^๖ ช ^๖ าน ^๖ ร ^๖ ณ

ขุณวิสุทโยธิศทมิง ^๕	มาตยา
เสมอกลางราชโยธา	เทพแท้
ชัคคาบช้อาชา ^๔	ไชยชาติ
ท้าแห่งท้าเนินเห็น	อยู่หน้าธงนำ
หมื่นรักษภักดีราชเบื้อง ^๕	บาทบงก
หมื่นบาละราชจง ^๔	จ้อจ้าว
ลายลาคคากเอวองค ^๔	สนับนุ่งงามนา
เมือมงอศิศกรท้า ^{๕ ๔ ๔ ๔}	ควนท้าวเดินตาม
ม้าแมกแซกกุช้าย ^๔	ขวาแซง
พวกทหารรณแรง	กลั่นกล้า
โพกตาคคากเอวแบง	เจียรปาก
กรกุมเกาทันท์หง้า ^๔	เงือกเงือยงยง ^๕
หลวงพิไชยมนตรีศเชอ ^{๕ ๔ ๕}	มนตร์
หลวงศรีอศิวเตชศร ^๕	คู่เท้า
ตำรวจในช้ายขวาลี	ลาลาศ
ท้าแห่งแซงโนเข้า	เรื่องร้วตามขบวร ^๕

หลวงพลราชม้า	เมืองแมน
หลวงปราบพลศึกแสน	คูหน้า
แซงนอกแซกทหารแทน	เทรแท้
นำมะโนไมยม้า	รับรวบทจร
ฟ้าปูนมาแม่เหล็ก	ทวนที
เป็นคู่ฟ้าเมืองจี่	เลศล้ำ
พระยาศึกแสนหลวงศรี	แสนดาบ
คู่พระยากลางเมืองพยาว	หยุบพื่อนทวนยอ
ฟ้าพระยาลายกาอิน	กนทากญ
มือแม่แทนทวนธาร	พุงแพ
ฟ้าพระยาชมภูกวาน	แสนแก้วน
ขัตดาบถือทวนแท้	คูม้าโตยคอม
ฟ้าเมืองสองเสห์ลาว	ศึกสาว
ถนัดแน่ทวนของยาว	ยอกห้อง
ฟ้าพระยาเมืองสาบสาว	แสนบ่าว
เค้นคูเคืองเรียงบ้อง	บันเกล้าเสกจจร

ฟ้าพระยาหล้าหมื่นม้า	ย้ายง
ขัตติยาบถอทวนองค์	อาจอ่าน
แข่งขับพาชีชงศ์	ชาญเชิด
เคียงคู่ฟ้าเสือด่าน	ติดเท้าเดินโดย
หมื่นยุทธพิไชยชาติเชื้อ	ชาญยุทธ
หมื่นไกรเพ็ชรนคร	กลั่นกล้า
อาษาเกราะทองสุท	สามารถ
ซ้ายขวาเดินเสมอหน้า	รวดรวรายเรียง
ม้ากรรกรรราชล่อม	ลิล
ซ้ายขวาตจหน้าขวา	คู่ค้อง
แนวนอกหมุ่มแมนพระยา	ยุรยาตร
เกณฑกันหลังป้องป้อง	แหล่อมกรรกง
กัณฐ์ศิวราชหยัง	ยานยง
ผูกพบบุบะบง	กชแพรว
สุริยวงษต่างกรมทรง	ลิลก
โดยเสด็จค้ำเนินแคล้ว	กลาตกล้อยบทจร

ขุนคาบคุมคาบว่อง	ไวกระวี
นามนครไชยมี	ช้อยไช
ขุนเทศเคไชพิริย	รณภาพ
ลลาศอาจงคไค	กุมมาเคนแซง
หมื่นสรรเพชภกตเบอง	บาทบงส์
หมื่นศรีสารภษองค	อยู่เกล้า
หมื่นไวว่องโจจง	กิจราช
หมื่นเสมอใจเจ้า	คชเคียงกัน
หมื่นนรนทสารจตรว	หนขวา
หมื่นศรีตรวจไตรตรา	ผ่ายซ้าย
หมื่นฉันทอามาตย์อา	ชาเขี้ยว ไชยนา
หมื่นราชสารภผ่าย	กุมมาเร็วแรง
พันภาพลภาพเพยง	พันพริย
ยศยงพันพาชี	อยู่ท่าย
นายควรรคัควรรลี	ลากู กัณนา
เวนว่ามาชวาซ้าย	สุกสน โดยชบวร

แข่งในตำราจราชลั้วน	นายใน
ซ้ายขวาลำดับไป	ถือธง
ขุนตรงกึ่งสงครามไกล	คลาคลาต
ขุนราชอัครบ้อง	ทอศท้ายรายแข่ง
ม้าหน้าแข่งนอกหน้า	อาษา แขงนา
หมื่นตรงกึ่งนารถขวา	ยาตรย้าย
หมื่นราชนนทเสนอา	ชาชาติ
นำนิกรแข่งซ้าย	เรียบรวเสมอกัน
หมื่นไกรพลมาตย์เชอ	พลแมน
หมื่นเสนใจเพชรเสน	สุดท้าย
ไตรตราอาษาแวน	แวงนอก
เป็นคู่ยุรยาตรย้าย	คู่เบองปลายกระบวร
จบเสร็จพยุหม้า	กระบวรบก
โดยลักษณะสาทก	เทียบไว้
สำหรับราชตลก	เฉลิมโลกย์
จากฤกษ์จารีตให้	อ่านอ้างเขียนขอ

ราโชพระศาสนเอื้อน	โองการ
สารสั่งพระคลังกราน	กราบเกล้า
ให้รั้งรจนสาร	เสาวพากย์
โดยพยุหยาตราเท้า	แต่งตั้งเป็นโกลง
ภักทรบทยาตีบาทเบื้อง	ศุภบัณฑิ
อังการะมแสงนั๊ก	ษัตริย์
พันร้อยห้าสิบเก้าสัก	ราชเร่ง รุ่งนา
จอมมงกุฎภพให้	แต่งตั้งเต็มโกลงกระบวร

พระศรีวิไชยชาฎก

ศรีสวัสดิวิไชย ไกรเกริก เบิกพระยศทศรรมเมศ
ปิ่นเพชรพิพงษ์ สุริยวงษวรวเอกอัคร์ หลักกรุงทเวระ
สยาม ฤทธิพ่างรามรอนราพ ปราบบรรันไโดยลาญ ผลาญ
พม่ามอญลาว กำภูชชาวเชียงเวียงญวน ม้วนทั้งมอญมามือ
บือประนมหม่อมมาลย ถวายกฤษดาญชวเลศ เตะชวเรศ
ไกรเกรียง เสียงสท้านทุกค้ำว ท้าวสทศทุกแทน แสน
เกษมเปรมประชากร ศรีพระนกรสารเสวตร ประยูรเพศ
อิศรพงษ์ ยงพระยศเพื่องฟ้า สมบัติสมบุรณ์เหล่า เลิศ
เมืองสวรรคค์ไช

อันขยมบรมธาตุเจ้า	สนององค์
แสงส่องวรสาคนเรือง	แผ่นแผ่น
คจศรีสุคตทรง	ชนมชีพ อยู่นา
ไกรนบไกรนอบแล้ว	เลิศสวรรคค์

ครนกรนเกรศก้อง	ธรรมา
แปดหมื่นสี่พันชั้น	แจกแจ่ง
ปานอำมฤตยธารา	โรยทราบ
น่านิกรสัตว์แสง	สู่เกษม ๆ
ธงไชยอรหัตห้อง	ทรงศีล
สังวรวิไลเปรม	เปรียบแก้ว
มานคุณอคุศลภิญ-	ญาอาศน์
อาจมล้างรากแก้ว	สายสูญ ๆ
นบพระศรรัตนถ้วน	ตรีทวาร
ขอเดชพระเพ็ญพูน	เกษเกล้า
กัจจนฤทัยพาล	ทกซ์เทวศ
นिरาศอاتمทุกเข้า	คาหาย ๆ
อ้อองค์บรมเมศเจ้า	โสพศ
เชอญพ้อผาดผยองผาย	สู่หล้า
มาอวยพรพิมต	มาโนช
น่านิยมจิตรเข้า	ชมมาร ๆ

ขอหวังวรวัจนแจ้ง	แจ้งอรรถ
ศรัทธาแสดงสาร	สืบสร้าง
เป็นศรีบุรีรัตน์	กรุงเทพ
ประโยชน์หญิงชายอ้าง	อ่านแจ้งผลบุญ

เทวราชะนะเหตุยัตตติ อิทัง สัตถา ปางพระทรงคุณ
 คำภีร์ ศรีสรรเพชดาญาณ เขตระวะเน วิหะรันโต เสด็จ
 สาราญพุทธอาศน์ ณ เขตระวะนาวกวิมล ในโกศลบุรีรัตน์
 โปรดบรรพสัษยนรนา สุรินทรเทวาทรรพ ค้วยอริย-
 ทรัพย์เจ็ดประการ ทานะปาละมี อารัพพะ กเถสี มีศีลทาน
 เปนอาทิ พระมุนีนารถปรารภทาน แต่อดีตกาลให้เป็น
 เหตุ จึงตรัสสรรรวมเทศนาผล สงมณิมนตค้วยเคารพ
 พระกัณโถตตภพมาตรัส เป็นอภิศันนิทาน ชำหังนาน
 ล่วงแล้ว ประทานปานพวงแก้ว เรียบร้อยแสงพรรณ ฯ

อะตัง อะหาริ แต่เบื่องบรรพยังมี เจ้าธเรศตรีศร
 กษัตริย์ เปนอธิปัตถวัลยราช นามนรนาถอาทิจวงษ
 คำรงภพมณฑล สกลกรุงมิถิลา มหาวิเทหะรัฐเปนแดน

ข้าพเจ้า ไภยบพานทุกขเทวศ เหตุใดฉันนี่พ่อ ไร
 พระหน่อสุริยวงษ จะสืบประยูรพงษ์ผ่านเหล่า เพื่อตั้งน
 ชาวข้า เราเรือนอาวรณ

ภูธรวิราชไค้

เสาวนา

ยลชอบชานักตรา

ปราพร้อม

พระสนองมธุรส

สาธ สุธะ

แล้วเสด็จสู่ห้อง

แท่นแก้วแก้วแก้ว

น้ำรสพจนาดัดแจ้ง

วิมลลา

อีกสุรางคักกลยา

แน่นน้อย

นุจจงจิตรปรารถนา

โอรส ธแม่

จักสืบสืบสุริยวงษร้อย

ข้าท้าวพันพระยา

สัพเพ อิตถียโย ทัง สุตวา ผุ่ณคณานางสคัรบ รับ
 วโรงการธิราช ช้องอภิวาทแล้วลา สู่กฤหาแห่งตน บัด
 บวงบนเทเวศ สรรพเครื่องวิเศษบุชา สุกันธาตวงมาลย
 ตั้งประนิทานปรารถนา โอรสสายสวาดี . จวบตรีมาศ
 ล่วงไป สักนางหนึ่งไปได้ ลูกน้อยในครรภ์

วิมลลาเทวี อุโปสะณะ สิ้นลง รักษะติ คัพพัน์อักษเทวี
 วิมลลากรีสूरियวงษ ขำระองค์หมคมลทิน สมาทานกิล
 อุโปสถ ค้วยมะโนรอกฤษฐ อวยทรพยบันดิฐบันจงาน
 แก้ววิชาจารียาจาก ผุงพรรณนิพกหลากหลาย ครัน
 สุริยฉายลีลาศ เลี้ยวเมรุมาศคีชะรินทร์ ราชเทพินเสด็จ
 กลับ ถับตั้งห้องปรางปราสาท เนาเหนืออาศนไพจิตร
 โอนอัญชลิตเลอเกษ แก่อมรเมศพรหมมินท์ เตชะคิด
 ผลทาน เปนญาณสัมปะยุตทา อะสังขาริกะธรรโมท
 ข้ำประโยชน์โอรส สืบสมมตสุริยวงษ ค้ำรงพิภพผ่านหล้า
 จงโสฬสเจ้าฟ้า ช่วยเหลือคฤหาวั่ง

บรรลิ่งแก้วชเรศรอัน	บัคคล
พระส่องทิพยเนตรยล	เหตุแจ้ง
อ้อโฉมพระนฤมล	วิมลเสศ
ทรงกิลบริสุทธิสั่ง	ประโยชน์ค้วยบุตรา
ปราณีอักษเรศไว้	สุริยวงษ
จำอาตมจะบำรุง	เรื่องร่อน

ให้สำฤทธิประสงค์

สายสวาทิ

พลาบส่องทิพญาณซ้อน

ขอบฟ้าเมืองบน

ยลพุทธกุเรศไท้

อุบัติ

เปนนเทพเสวยสวัสดิ

บุตรท้าว

จักจากพิมานรัตน

รมเยศ

ไปอุบัติเกินก้าว

เกือบชนฉะกาม

ตะถา สักกัสสะ เซฏฐะปุตโต ทริคามเสริจเสตัจจถล
 เทพค่างลโพธิสัตว มีเทวะจรสบัณฑิต อัฐรพ้อผู้นฤทุกซ์
 ชุกคาพนเจ้าจากนาค ขออาราธนิมนต์ ไปประภูสนธิ
 ในครรรค์ วิมะลาสรรรค์เอกองค์ อาทิวงษสุรภษัตริย์ บิน
 บุรัตมิถิลลา เปนมहाศุภมมงคล บำเพ็ญผลบารบิ เทพ
 อัญชลีกรภิวาท รับอาราธนาอำมเรศ จุติเพศหายองค์
 ลงประภูสนธิครรรภา พระวิมาลาราชเจ้า ไสมยยามรุ่งเจ้า
 เรือฟ้าวันดี

สา กัพะปะติภูฐิตะ ภาวัง ญัตวา พระเทวีแจ้ง
 หนัก ว่าเทวะอุบัติในครรรค์ นางกระสนแสนสวาทิ ทูล

บรมราชสามี ท้าวธกัปรีดาโมทย์ ออกพระโอษฐ์สำรวด
 สั่งสงวนทัพโกทร ให้เกรียงบวรประคับองค์ นางลาลง
 ปราสาทรัตน ตั้งปฏิบัติถนอมกรรม์ กรบกำหนดวัน
 ทศมาส ลมภพราชกุมาร วรลักษณปานเทเวศ องค์
 พระบิตุเรศมาดา ประยูรวงษาพิศสวาดี จักนางนาฏพระ-
 นม รูปอุดมสำอาง หกสิบสี่นางตระกูล ไหราทูลถวาย
 ฤกษ์ เบิกมงคลสมโภช อุไรสัด้วยดนตรี บัญจะดุริยนี้นั่น
 เถลิงพระขวัญกุมารา หมู่ทวิชชาอวยไชย ท้าวกรุงไกร
 เกริกเหล่า ผุ่งประชาชนทั่วหน้า แซ่ซ้องถวายไชย

ขจรไปทุกค้าว

ว่าอาทิจวงษท้าว

ท่านไต้บุตรา

แต่งบรรณามาให้

ของขวัญพระลูกไท้

ธิดาชเจ้ามถิลลา

ตั้ง ปะนะ นิमितตั้ง อุปาทายะ สิวะโย ทิสสะ
 นามัง กะริงสุ พระชนกามาตุราช ประยูรญาติชัตติยา
 ยลกระษัตราสามนต์ ท้วมงคลทวิป ร้อนรับบรรณาการ

แจ้งว่ากุมารมีเดช เหตุเมืองศรีวิราชนคร ให้เครื่อง
 บวรเฉลิมมา จึงสฤษดิ์สมญาศรีวิไชย ครั้นเจริญวัยวัฒนา
 โสฬศวสาสมบุรณ หน่อพุทธางกูรทรงเรียน ไทรเพท
 เพียรเจนจบ ศิลปศาสตรครบชำนาญ ยิ่งกุมารทั้งผอง
 บริวารนองเนื่องหนัก อะเดกะ ทิวะสัง มหาสัตโต
 จินเตสิ อยู่กาลวันหนึ่งพระบาท ศรีวิไชยราชกุมาร
 ตรีกถการปรีชา ว่าท้าวพระยาทศทิศ เหนจะทำมิตร
 ไมตรี แต่เป็นโลกีย์จิตร ย่อมวิปริตเจตนา เปนลหุตา
 ปรีวัต จะคงธรรมสัจบได้ แม้อาตมจะใช้ชนสนิท ไปสกับ
 กิจคดี ทุกธานีบัดนี้ แม้อาใช้สัตว์บินโบย โดยอำพร
 ประเทศ ไปสังเกตสัสตา จะได้กิจจาง่ายงาม จินเตตวา
 คำรืห์ความแล้วสั่ง อำมาตย์ยังสุวไปฎก นำลูกนกมาถวาย
 พระแยมพรายเปรมปรี ให้วักที่ท่ากรงทอง สมองใส่
 ไปฎกา สมญาเจ้าสุรเสน ผีกสอนเจนวาจั่ง ใช้ไปฟัง
 กลกิจ ท้าวทุกทิศโคได้ สำฤทธิปรารธนาให้ ธิเบศเจ้า
 กุมาร

ภูบาลบิฑูรราชท้าว	มารดา
ยลพระโอรสา	ใหญ่แล้ว
ควรเป็นพระอุปรา	นักรเวศ
ตรัสเรียกพระลูกแก้ว	นั่งใกล้โอรสา
อำครสายสวาทีลา	หัทธไทย
ขวัญพ่อจำเรณูไว	แก้กล้า
จักจั่นองใน	อภิเศก
มอบสมบัติฝ่ายหน้า	กิ่งแก้วน้แทนดิน
ภูมินทรพังพจน์ท้าว	สององค์
ทูลตอบพระบิฑูรงค์	ผ่านหล้า
สัตรีซึ่งมีวงษ	จงจัด
เกลือกไปสมจิตรชา	ชั้นห้องภายหลัง
หวังเบญจกัลยเศก ^๕ เนอ	นวลผจง
ในประยูรสूरียวงษ	ทุกท้าว
แม่สบตั้งประสงค์	จงเจตร
จักทูลบทเวศท้าว	ธิดาผู้ทรงคุณ

พระนุกุลกิจให้	เอารส
ตามแต่พระเยาวยศ	ยอดแก้ว
แสงดูทุกชนบท	เวียงราช
แม่สบเหตุไทยแล้ว	พ่อไว้บิดา

มหาสัศโต อาบุจันโต กัจฉะติ ปาสาทัง พระ
 อามามาปราสาท สั่งอำมาตยอนันตนิท ไปพินิตบุตร
 ตระกูลเศรษฐีพราหมเพศ ท้าวแก้วนี้เขตรมิตลา หาเบญจ
 กัลยาบพาน พระกุมารจินตนา ว่าในมณเฑียรประเทศ
 เป็นถาณะวิเศษประเสริฐ ที่บังเกิดโพธิสัตว์ ได้ดำรง
 บรมภิกษุ ทังพระบัตเยกพุทธศั บรมจักรวัตติวรางษ
 ล้อมประยูรพงษ์ไพบุลย บ่อนสุญเบญจกัลยาองค์ อามัน
 เกลสี สุระเสนะ สวะไปภูะกัง ดำริห์พลาغبัญชา สุวะ-
 ไปภูะกาจงไกล ทุกเวียงไชยชุมภู คุณางแก้วอันวิเศษ
 แม่ได้เหตุจงกลับ สุระเสนรับแล้วลา บินถาบถาอำพร
 เทียวทุกนครโสฬศ บงปรากฏปรากฏปราสาท ก็โผผาด

จับพุ่มไม้ อันมีใกล้ช่องแกล ทอดตาแลเห็นลอบหา คูธิดา
ท้าวไท่ สักนางหนึ่งบได้ เพริศพร้อมลักขณา

ตะทา สิริวิภูเรุ คราษณนยังมี ราชธานีกรุงกระ
ษัตริย์ ชื่อวิภูเรุ นุทธเป็นเอกราช นามศรีวิราชราช
องค์มหิษสุนทรา ชื่อพระอะโนชาโฉมเฉก เอกาธิตา
วิญญูลักษณะ มีธิดาเอกเอี่ยมองค์ ทรงนามพระศรี-
ไวยกา กอบลักษณวราเบญจางค์ ล้าโฉมนางในหล้า
คัจฉาฟ้างดิน ช่างระบิณระบือหมด ทุกชนบทประเทศ
ท้วนักรศนนา กรุงกระษัตราพิศสวาคี แต่งเครื่องราช
บรรณาการ มีคชสารเป็นอาทิ สุวรรณมาลาชรัชฎา กล้าว
ศรีไวยกายุพันธ์ สมเด็จพระราชินทรบิตุราช ไปประสาท
แก้วไคร กรังกมลในนฤบาล ศรีกลการช่างปราสาท แก้ว
แกมมาศเจ็ดชั้น เชิงบัคบันถานเตี้ยว เยี้ยวบให้ไครกลาย
นำลูกสายสุตสวาสติ เนาปรางมาศเบื่องบน พิเลียงคนใจ
ภักดี อยู่บริรักษ์ธิดา ชื่อสะริมานาเรศ เหตุแต่ไหนไคร
บเหน เป็นแต่ภาโฉมฉาวทุกบ่าวสาวเพรียกพร้อม ยอ
รูปพระธิดาช้อง แซ่ทั้งแดนดิน

สุระเสโน สุรเสนบินเทียวลับ จับพังข้าวขวัญเมือง
 ทุกบุรีเรืองบม บินมาศรวรัฐราช ยลปราสาทแสงพราย
 เจ็ดชั้นฉายขอบตา แบ่งลมราปีกร่อน อ่อนลงจับจอมไม้
 ไกล่เจเนียนกงคา เห็นชนมาแน่นหนัก พร้องวาจรร
 สรรเสริญ พระธิดาเจริญรุ่งโรจน์ กวระประโลมกาเมศ
 ทรงลักษณวเรศเบญจา ร้อยพันพระยามาอ่อน ราชปิตร-
 บให้ แม็กุศลใครได้ ตั้งไถ่นางแมน

สุรเสนแสนฉลาตลา	สกุณี
สตัดส์พทวาท	สองถ้อย
สมชาภิรมย์ปรีดี	ปราโมทย์
บินบนคณานตกล้อย	มุ่งไม้ม่าเมือง
พอสूर्यเรื่องเรอียฟ้า	เขนรอน
ล้วงลพระนกร	เขตรท้าว
ร่อนลงสู่บัญชร	จรรจับ
ปีกประนมลูกจ้าว	พลอกแจ้งกิจา

ข้าลาเลี้ยงบสิ้นทุก	บุรี
บสบบัญญัติกลยานี่	เลิศแล้ว
จรไกลสู่กรุงศรี	วิรัฐ โพ้นพ่อ
จึงประสมนางแก้ว	กอบด้วยลักษณา
ภาษาโฉมแม่แม่	แมนสวรรค
วรลักษณวิไลวรรณ	แห่งน้อย
โฉมสมรสักหมั้นพัน	มาเปรียบ
ยังบปุ่นกิ่งก้อย	แมนสมบุรณ
พิศไอสู่เขตหยิ่ง	สวรยา
พิศซึ่งวงษวรา	เลิศแล้ว
เสมอเหมือนมิดิดลา	นักรเศศ
คจสุพรรณแกมแก้ว	ก่อเกอกันมา
ราชาธิราชร้อย	พันเมือง
มากล่าวโฉมบุญเรือง	ลูกไท้
บรรณาการแน่นนองเนื่อง	นับโกฏิ
ทำวบอวยเออให้	สบสิ้นสามนัต

มหาสัทโท รูปะสัมปะทัง สุตวา พระฟังกลนภ
 กล่าว ฤาไทยผ่าวพิศสวาคี ก้วยบุพนิวาศหนหลัง แสน
 เสน่หังทวนหรรษ โสมนัสสันตัทธาบทราย อาบกรัชกายิน
 แลวภูมินทรคาร์หิ ถ้ายทฤษฐีชัตยราช แมว่าอาคมจะ
 ส่งสาร เครื่องบรรณาการไปอน เกลือกพระบิทรบให้
 ไว้อับประยศชัววาย จำเลียบชายเชิงสาร หวานคำวอน
 สุกสวัสดิโส ราชะมานณะถัททตตา ตรีแลลจัททุกา ถือ
 สาราวิบจร ดลนครศรีวิราช เสวะกามาตยนำเฝ้า เจ้าพิภพ
 ปราไสย เสนางค์ในอานสาร ว่าพระกุมารศรีวิไชย หน่อ
 ภูวไนยอาทิจวงษ คำรงกรุงมิตลา ขยมกฤษคาชวเลศ ยัง
 พระบิตุเรศเกษกระษัตริย์ ปีนศรีวิรัฐพระนกร ฤาขจร
 เจริญยศ เกียรติปรากฏกรุงราช ฤจเมรุมาศไสลหลวง
 สรรพบั๊กปวงพ่านกน ข้าไร้อควฐสวาคี จะขอพระราช
 ธิคา ศรีไวยกาแก่นกระษัตริย์ ไปเปนศรีสวัสดิมิตลา เชน
 ประชานรชน ทัวสกลเสมาอณาเขตร เพราะพระเดชท่าน
 ใต้ จงอวยอานุญาตให้ ฤจน้ำจิตรหวัง

ฟังสุภสารภคสน

สายสาร

จอมภพภคาธาร

หม่นไหม้

ฉะชายอหังการ

กลกล่าว

บสงบรรณาไหว

แต่ไหว้กำแกลน

แสนมหาอิศเรศร้อย

นคร กิต

นำสิ่งสุวรรณขวร

เลิศแล้ว

จำทูลเกล้าฯสายสมร

เสมอชีพ กุณา

ยังบได้ลูกแก้ว

พอนจากเมือง

ราชา ตี สุตวา โภธามิ ภูโต ท้าวธเคืองขุนหมอง

ฤาไทยครองศรีตรัส จรัสราชบัลลหุร เหยฮาดูรทูตา ผู้

พาลาองอาจ จงกั้นราชวรนิเวศน์ แจ้งพฤติเหตุศรีวิไชย

แม่จงใจประติพัทธ กระษัตริยราชธิดา ศรีไวยกาโกมล

เดินภูวกลบให้ ผิวเดินได้อากาศ จะประสาทสมหมาย

ทูตถวายอัญชลิ นฤบคีตวันเดิน โดยพนมเนินมรรคา

ลุมิตลานครเศ โอิติโรเพทชูลิศ ทูลกลกิจแจ้งจ้าว กิ่ง

กรุงศรีวราชท้าว ส่งสนทุกประการ

พระกุมารสดับถ้อย

มีฤไทยทุกขร้อย

ส่วนแท้เอาโลย

มานุษยฤาเหาะได้

ในโลกยเว้นไว้

แต่ไท้เทวา

หากราชบิดาน้อง

มีกมลชดช้อย

สั่งแสงคำรอน

โอสายสมรมิ่งแก้ว

โกมล พี่เอย

เรียบเสียบจบมงคล

ทวีปแล้ว

ไปสบพระ โฉมฉงน

งามลักษณ คุจแม่

โฉมแม่กลนางแก้ว

คู่ตัวจักรพรรดิ

ไอศรีสวัสดิสว่างรอน

เรียบศัลย

คารฤบิตุรงค์กัน

เกยจไว้

รอยเวรมาทัน

ทำโทษ พี่นา

ไอ้ใจนจักได้

นุชน้องสมศรี

มหาสัทโต จินเตสิ สีเวยยะกาเทวี พระภูมีกรวญ-
 คร้า ราชังศรีไวยกา มีนานุประการอนนท วิเวกหวั่นพระ
 องค์ เอนพระกายลงยังเสนย กรกายเกยวิลาศ ถอนฤไทย
 หวาดถวิลหา อัญญัตระ มีทตะสันฑะวัง กัตวา พระ
 ก็จินตนาหนักได้ ว่าเทพไท้สุรารักษ เป็นจันโลงหลักมีถิลลา
 สมยาจิตเสตระราช สิงพิมานมาศพระไตร ไกลพระนคร

คาวุธ เรืองฤทธิ์รุทรามิวราเดช ชำนาญเรศชนบท กำหนด
 สรรวงเทพทุกปี ประชาธิเกษมสุข ปราศจากทุกข์โศกภัย
 โรคภัยรบกวน พระกุมารแจ้ถนัด ไส้โสมนัสปราโมทย์
 จำสมโภชสุราฤทธิ ให้มีจิตรการุญภาพ จึงจะสุลาภสำเร็จ
 ดำริที่เสวยสั่งซ่อม อะมัจจา วันทิตวาโพธิ์สัตตัง อำมาตย์
 น้อมนบบาท พาพลลาภลีลา สุ่มทานิโคธราช ชำระ
 ฅางถากแผ้ว ไต่รุกข์แล้วแลเสอาศ วาลุกัง ทาราเปตวา
 ทรายชาวคาศแทนสถาน ตั้งปราการกอบก่อ เม็ดมมย่อ
 ฉัตรฉาย ฉัตรจรงรายรอบทิศ รุชชวลิตวิไลย โคมเวียน
 ไวยวิโรจ ตั้งบรรลังก์ไซตีวิรัตน เครื่องขบหัดวิไลย
 ขายศรีประไพวิเลิศ สรรพวิเศษสักการ รายโรงงาน
 มหรรคพ จัดแจงจบลีลาศ หูลนรนาธลูกไท้ แต่สรรวง
 เทวราชได้ เสร็จสิ้นทุกประการ แลนา ฯ

ราชกุมารสลับทูล พูนกมลชวงโชติ สะยง อะลังกะ
 รัตวา อากะระณัง พระเสด็จไสศสรงสถาน เสาวคนธาร
 กำจร ทรงราชาภรณ์พิพัฒน์ สำหรับกระษัตริย์รพิพงษ์

งามสง่าองค์อำมเรศ เสด็จประเวศวิไชยรถ งามศรียศ
 บริวาร คมะนาการกระไลย ทลพระไตรเทวะสถาน พอ
 สุริยฉานลีลาศ ลับเมรมาศศิรินทร รัชนีกรแจ่มโพยม
 พระกัโสมนัสภวันท์ ทั่วบุญจางค์อะคร้าว องค์จิตรเสส
 เทพท้าว ธิราชเจ้าเป็นเฉลิม ฯ

เจิมจุดประทับแก้ว

เทียนทอง

มาลาชพนมกรอง

ดอกไม้

บายศรีสุกรสอง

สรวงเทพ

เชิญสุรารักษ์ได้

รับข้าพลีกรรม

สิ่งสรรมพรศพช้อง

สมโภช พระนา

เชิญพ่อเจียทิพย์ไสศ

สดับพร้อม

ศรียางค์อิงอุโฆส

ฉาบฉิม

แตรสงฆ์ฆ้องกลองก้อง

กึกก้องกาหล

จิตรระเสนะเทวะปุตโตตังสุทวา บัศกมลเทพสดับ สุร-
 เสียงสรพสมโภช ไพเราะไสศฉ่าเจือย ระเบียบเรียบร้อย
 โอดพันทวนบันเลง คุตุจเพลงไกรลาศ ปลาตหลาก

อัจฉริยะ เทวัญแหวกบัณฺฑร พิศภูธรงามดงาด เห็น
 รัตราชเรียบพล ดูท่ากมลแก่นเนตร เหตุใดหนอมาสรวง
 สรรพบั๊กปวงสมโภช เสียงกฤโฆสเนียรนาท ฤาจอม
 ไกรลาศอิศโร โยบมีโคระวินทรอง มหาภูซงศ์สังวาลเวศ
 ฤาว่าท้าวแก้วเลิศคัลโลย โยบมีราชวิหคหงษ ฤาพระหริ-
 วงษวรสังข์ บมบัลลังก์ภูษเคนท์ ฤาจอมสุเรนทรอำมเรศ
 โยมิประเวศไอยรา เทพทฤกตธาเฉาฉงน จินเตลีสวีเชยยะ
 ราชะปุตโต บัคคตแจ้งพระไทย ว่าพระศรีวิไชยเอารส
 เจ้าชนบทมิลลา โยหนอมาเอองศ์ เห็นอรรถทรงสังเวย
 ตรีแลอเพยพระทวาร ทิพยพิมานเสตงกาย แสงพะพราย
 เกรองทรง เห็นวรองศ์ประจักษ์ จึงสุรารักษบรรหาร
 ราชะปุตตะ อ้าคูรากุมารมีเดช เหตุใดพ้อมมาสรวง สรรพ
 ทังปวงพลักรรม เปนมหันตโอพก จะปรารธนากลไต
 ประหาสัตโต ตังกะเถลี พระศรีวิไชยก็สนอง อ้นความปอง
 ข้าบาท องค์กรเทวราชช่วยได้ นอกว่าไซ้รู้เห็นสุด เทพบุตร
 ปุจฉา ซึ่งปรารธนาอย่าอ้า เราจะทำสนองคุณ โดย

การผูกพรขอบ ราชบุตรตอบตามสั่ง ข้าพระภักดิ์ยืนดี
 ในพระศรีไวยกา องค์ธิดาศรีวิราช วิลาศภยาโฉมฉาว
 คู่จ้อยบศรสาวไสภิต ปลื้กปลิวฟ้าลงดิน เทพยอมยื่นมือรับ
 กลับกลายองค์กรทาน เข่าพินานเสวยสวัสดิ์ ฝ่ายโพธิ์สัตว
 ก็สมโภช เสียงอุโหมสเครงกรน เสนาจะสนั่นลั่นเหล่าพิน
 เขตแก้วนมณฑล

เทพสัคขันทรสน	ตรียม
ชนสังกเสียงไอจาม	วาร้อง
เวลามณันตีกะทราม	หลับสนิท
ตรีเศรจเสทจจากห้อง	เยี่ยมเยองกัล โดย
ลงในราชธแก้ว	เซาวลิต
ยลพระศรีวิไชยนิทร	แนบหน้า
อนิจาพ่อหลับสนิท	นอนเทจศ
พลาจตระกองกรคว้า	โอบอุ้มภุชร

เหาะเขจรอากาศ งามวิลาศแลโฉม คู่จพระโยม
 แยมบอง ชมโฉมสองลอยเลื่อน งามเงื่อนองค์เมฆขลา

อัมพระมหาฉนภจร จากสาครวิ้งวล หนึ่งงามกลเทพบุตร
 อุมอนิรุทเหิงหรร สมอุสาสวรศักดิ์ศรีสวัสดิ์ เทพพาตระบัด
 บนาน ตลสถานศรีวิราช ลงปราสาทศรีไวยกา เทเวตาล
 ทัวยฤทธิ บัญชรบิตเข็คเอง เทพบเกรงกริ่งไทย พาเข้า
 ไนปรางมาศ แทนไสยาศน์เทพี วางพระศรีวิชัยลง
 ข้างวรองค์ยุพาน อารักขลาญพิศสวาคี ชมสองราชลิมพลับ
 เวียนกลอกกลับเกลือกเนตร พิศภูวเรศลิมนาง พิศอนง
 พลางลิมท้าว เทพหน่วงนำวททัย มัทยักในสุจริต ปลุก
 บพิตรชนสอน อับปะมัตไต อัญจรอย่าประมาท เทเวราช
 สึงแล้วเสร็จ เหาะระเหิงยงหงษ บัดคดลงนิโคธร ทัตมิง
 ชะเน ชันนโสศพระไทโร ลิมโคลเทวะสมากม เสี่ย
 อารมณโศกเศร้า ละพระศรีวิไชยเจ้า บไต้้นำพา

ราชาธิกะราชแจ้ง

ประจักษ์ใจนา

รอยพระไทโรบริรักษ์

ร่วมร้อน

เหลือบลงพระองค์อัคร

เขาวเรศ

โคมแม่หลับยังอ่อน

อ่อนเนื้อนวลผาง

พิศองค์ทรงสมรสน	สรรพางค์
พร้อมลักษณะเบญจางค์	เลิกหล้า
ฤาอัปสรวางค์	อ้อมเวศ
หลักตระหลบมาฟ้า	ฝึกให้เรียมสงวน
ควรร้อยบุเรศไหว	วอนขอ แม่เนา
บิตูราชควรไปยอ	ยกให้
หากเทพเชิญชโล	พาพี่ มาแม่
สองกุศลเราได้	ช่างแล้วสองสม

ปุพเพ อชานันคัตตา พระชมชื่นฤาไทย ชุกคิดไฉย
 ไคยปราช แม้วาอาตมจะปลุกน้อง ชนปราพร้อมสนทนา
 เกิดอกพงาเงาฉงน บรูกลว่าเรียม สุริยวงษเทียมทัดกัน
 จกสำคัญวิปะลาศ ร้องหวัดหวาดวุ่นวาย ทำลายรสสามัคคี
 ค่वनไม้คึกว่าช้า พระนิกหน้าหน่วงหลัง ทอดทศนัง
 ซ้ายขวา ยลสรีมาสาวสวัสดิ นิทรห้องถักแทนทอง
 พระปองพิเลียงถนัด ทรบัตเสกจมาปลุก สาปะพุษมิตวา
 พเลียงลูกกลมเนทร เหนนฤเบศบดินทร์ หวาดถวิลวอน
 งาม เทวะ ท่านมีนามกลไก เป็นเทพไทยคนธรรพ์

นาคสุพรรณทานพ ฤาเจ้าพิภพท้าวติงษ์ มหาสัตโต
 พระกั้แจ้จริงโดยสัจ เล่ารหัดหนหลัง ให้นางพังฝากรัก
 พเลียงภักตภูบาล กัมภฤชคารชลิ ปลุกเทพีพลันตื่น
 ทำหน้าขนชอบทูล ว่าบศีสूर्यศรีวิไชย ผ่านกรุงไกรมถิลลา
 แสนสีเนหาพระน้อง เสด็จโดยห้องเวหาศ หวังสวาสติ
 สวัสดิ์ จวบชิววายม้วย จะสู้สนทนาก้วย แม่ได้ปราณี

โฉมไวยเกษแก้ว	อำไพ
พังพีเลี้ยงกล่าวใน	ถ่องถ้อย
ออกนามพระศรีวิไชย	โฉมชื่น
ความเสน่เห็นนร่อย	ส่วนแทียนต์
ปรีดาไมทอยเพียง	โกมล
ลอยอยู่เหนือหลังชล	กระเฟอม
ครนวายพานดล	แดนระลอก
บัวก็ไหวใจเงอม	สู้สร้อยสไมสร
บงอรส่งพเลียง	วานไป
เชิญเสด็จพระมาใน	แท้น้อง

คิดหวังจักปราไสย

สุภาสิต ทุณา

พระจะเป็นปราชพว้าง

ถ้อยกลใด

พี่เลี้ยงไปบช้า

ทูลเสด็จเจ้าหล้า

พระน้องเชิญไกล

ภูง ไนยพั้งพี่เลี้ยง

มีญาไทยนินเพียง

ตั้งไต้เสวยสวรรค

ทรงธรรมยุรยาตรเต้า

ยังพระแท่นน้องเทหน้า

นงเคยเคยงองค์

ฝ่ายอนงนาเวศ ชายเนตรตุมุทธ ยอกระพุ่มกรชวลิต
 พศบพิตรพิศวง ทรงยิ่งทรงเทเวศ เนตรยิ่งเนตรลูกทราย
 ชายนี่ชายชาญปราช ชาติใช้ชาติแพทยพราหมณ์ จัก
 กล่าวถามปัญหา คูปัญหาจงถนัด เอตะทะโวจะ ตรี้แล้ว
 ตรัสคำวอน อ้าภูธรเสด็จมา แต่ถ่านาทไต่ นะชานามิ
 พระศรีวิไชยกีสนอง พี่บปองเห็นเหตุ ว่ามาประเทศใดเลย
 นุชเฉลยถามเล่า พระเจ้าเสด็จมาพี่ จะกลับปล้แดนใด
 พระกล่าวไซไปแจ้ง นางแสงซักเป็นกล ภูวตลบรู้ญา

ชานามิ พระว่าอ้ออ้อทราบ นางกราบทูลว่าแจ้งฤๅ นะ
 ชานามิ พระบอกขี้อบตเศธ เหตุ^{๕๒}พบ^{๕๑}รู^{๕๐} สาย^{๔๙}เอ^{๔๘}วัง^{๔๗}มหา
 สัต^{๔๖}ตั้ง^{๔๕} พระ^{๔๔}น^{๔๓}ช^{๔๒}ผู้^{๔๑}ป^{๔๐}ริ^{๓๙}ชา^{๓๘} ถา^{๓๗}ม^{๓๖}ข^{๓๕}ญ^{๓๔}หา^{๓๓}ส^{๓๒}ซ^{๓๑}อ^{๓๐} ย^{๒๙}น^{๒๘}ห^{๒๗}ย^{๒๖}อ^{๒๕}บ^{๒๔}พิ^{๒๓}ศ^{๒๒}ต^{๒๑}าร
 น^{๒๐}ถ^{๑๙}บ^{๑๘}าล^{๑๗}ก^{๑๖}ว^{๑๕}ส^{๑๔}ช^{๑๓}นา^{๑๒} ซึ่ง^{๑๑}ป^{๑๐}ฤ^๙ช^๘นา^๗เท^๖ว^๕ี^๔ ว่า^๓จ^๒ร^๑ล^๐ี^๐มา^๐แต่^๐ไ^๐เด^๐ จะ^๐ก^๐ลับ^๐
 ไป^๐ค^๐ง^๐ฤ^๐า^๐ ข^๐้อ^๐น^๐ค^๐อ^๐พ^๐ย^๐ง^๐เก^๐ิ^๐ศ^๐ ข^๐ร^๐ู^๐ก^๐ำ^๐เ^๐น^๐ี^๐ค^๐แต่^๐ไ^๐เด^๐ จ^๐ัก^๐อ^๐บ^๐ุ^๐ต^๐ิ^๐ไป^๐
 บ^๐ร^๐ุ^๐ภ^๐พ^๐ หน^๐ึ่ง^๐ท^๐ำ^๐ว^๐จ^๐บ^๐ส^๐พ^๐ล^๐ั^๐ท^๐ว^๐ ย^๐่อ^๐ม^๐ว^๐ิ^๐บ^๐ุ^๐ต^๐ิ^๐บ^๐ั^๐น^๐ไ^๐ล^๐ย^๐ หน^๐้อ^๐น^๐พ^๐ัน^๐ไ^๐ท^๐ย^๐
 ม^๐ัจ^๐จุ^๐ร^๐า^๐ หน^๐ึ่ง^๐บ^๐ร^๐ู^๐ว^๐า^๐ระ^๐ว^๐ัน^๐ว^๐าย^๐ ว่า^๐เ^๐้า^๐ส^๐าย^๐ภ^๐าย^๐ก^๐ำ^๐ ป^๐ล^๐ม^๐ย^๐า^๐
 จ^๐ว^๐บ^๐ร^๐ู^๐ง^๐ ม^๐ู^๐ง^๐ป^๐ระ^๐มา^๐ณ^๐ม^๐ิ^๐แท้^๐ เพราะ^๐เหตุ^๐จ^๐น^๐นี้^๐แล^๐้^๐ จ^๐ึง^๐แจ^๐ง^๐ส^๐ัต^๐ย^๐า

รา^๐ช^๐ธ^๐ิ^๐ค^๐า^๐ไ^๐ด้^๐พ^๐ัง^๐ แก^๐้^๐บ^๐ุ^๐ญ^๐ห^๐ัง^๐อ^๐ร^๐ร^๐ต^๐ร^๐ศ^๐ ท^๐ง^๐ส^๐บ^๐ท^๐พิ^๐ศ^๐ต^๐าร^๐
 แจ^๐ง^๐ว^๐า^๐ช^๐า^๐ญ^๐ช^๐าย^๐ป^๐รา^๐ช^๐ น^๐าง^๐ป^๐ระ^๐ส^๐าท^๐ไ^๐ส^๐ร^๐ม^๐น^๐ี^๐ศ^๐ ก^๐ระ^๐พ^๐ุ^๐ม^๐ห^๐ั^๐ถ^๐
 ส^๐า^๐ธ^๐ก^๐าร^๐ ช^๐ัก^๐น^๐ิ^๐ท^๐า^๐น^๐เท^๐ย^๐บ^๐ถ^๐า^๐ม^๐ ป^๐ุ^๐พ^๐เพ^๐ก^๐า^๐เล^๐ ย^๐ัง^๐ม^๐ี^๐ค^๐า^๐ม^๐ช^๐น^๐บ^๐ท^๐
 น^๐า^๐ม^๐ป^๐รา^๐ก^๐ฎ^๐บ^๐า^๐พ^๐ี^๐ มี^๐เศ^๐ร^๐ษ^๐ฐ^๐ี^๐ส^๐อง^๐ส^๐ห^๐าย^๐ ร^๐ัก^๐ร^๐่ว^๐ม^๐ก^๐าย^๐ช^๐ว^๐ัน^๐
 ป^๐ฎ^๐ญ^๐า^๐ณ^๐ก^๐น^๐ส^๐น^๐สุ^๐ค^๐ แม^๐ม^๐บ^๐ุ^๐ค^๐ร^๐บ^๐ุ^๐ค^๐ร^๐ จ^๐ะ^๐เศ^๐ก^๐ก^๐ร^๐ว^๐า^๐ห^๐ อย^๐ู่^๐
 ส^๐ม^๐ั^๐ค^๐า^๐ส^๐ัง^๐ว^๐าส^๐ เป^๐น^๐ก^๐ำ^๐ช^๐า^๐ค^๐ส^๐ัจ^๐จ^๐า^๐ ส^๐อง^๐ภ^๐ร^๐ร^๐ย^๐า^๐เศ^๐ร^๐ษ^๐ฐ^๐ี^๐ น^๐า^๐น^๐
 ม^๐า^๐บ^๐ี^๐ม^๐ี^๐ค^๐ร^๐ร^๐ม^๐ ส^๐ห^๐าย^๐หน^๐ึ่ง^๐ผ^๐ัน^๐ผล^๐ก^๐ิจ^๐ ก^๐ั^๐ง^๐ว^๐ล^๐ต^๐ิ^๐ค^๐ตัว^๐ม^๐าก^๐ ย^๐ก^๐ไป^๐
 จ^๐า^๐ก^๐ค^๐ฤ^๐ห^๐า^๐ พ^๐า^๐ภ^๐ร^๐ร^๐ย^๐า^๐ท^๐ว^๐ย^๐ท^๐า^๐ษ^๐ ส^๐ัญ^๐จ^๐ร^๐ล^๐า^๐ศ^๐ไ^๐พร^๐พ^๐น^๐ม^๐ ส^๐ุ^๐น^๐ิ^๐ค^๐ม^๐
 ค^๐า^๐ม^๐เช^๐ศ^๐ เ^๐น^๐า^๐ป^๐ระ^๐เท^๐ศ^๐ที่^๐ไ^๐กล^๐ ม^๐ร^๐ร^๐ค^๐า^๐ไ^๐ล^๐ย^๐ส^๐า^๐ม^๐สิ^๐บ^๐โย^๐ชน^๐์

ศัสสะบุตโต อุทะปาที เศรษฐีนั้นโสตคุชา นางภรรยา
 กลอตบุตร เป็นชายสุดเสน่หานัก จำเนียรสักกิ่งปี ฝ่าย
 เศรษฐีอันสถิตย บ้านเคม่นิตยกลอตบุตร เป็นหญิง
 สุดโสภากย์ ไวยรรวากยจำเรียม พัญเณญชายหนึ่งกล่าว
 เศรษฐีฝ่ายใจผาย คิดถึงสหายเห่นสุด ก๊ยกบุตรธิดา
 ทำวิจาทเว่นให้ ชายนั้นไซ้พิศสวาดี จักสังวาศสามัคคี
 จิงนารัจจนา บิดาข้ามีสหาย นางบรยายปะฏิญาณ โดย
 อากาทรทงมูล จงนกุลแก้ข้า ลาท่านไปแก้หน้า ปลดเปลื้อง
 ปฎิญาณ

ชายชาญสัปรุศแท้ ทอบว่าไปเถิดแม่

เสร็จแล้วจรมมา

เศรษฐีธิดาลาแล้ว จักทรวพยเงินทองแก้ว

ใส่เข้ากลไลย

จรไปจากคฤหา โดยมรรคาเดินเดี่ยว เข้าไพรเขี้ยว
 ช้อชฎ ด้วยสามรรดสัจจา หลายทีวารাত্রี ล่วงวิถีสบโยชน
 อะเถโคยกโข ชันนั้นโสตมัยกษ เรื่องสิทธศักกิดีสาหา

สูงเพียงพราวพื้ตา ภายกำยำแยกเขี้ยว วิ่งเล่นเลียจทลวง
 มา ยลธิดาเศรษฐี ยักขีเข้าโจมตี ร้องล่ำทับก็กก้อง กูด
 ท้องเจ็ดวัน หนักครันพออยาก นางประกายตกใจ กล่าว
 กล้วยไวยัญญา ข้าแต่ยักษ์สาธุศักดิ์ ควรเป็นภักษชอบกาล
 แต่ปฏิญาณตุมิ ลายักษ์เมื่อก่อน เสร็จแล้วผ่อนเป็นภักษ
 ยักษสลับเห็นผล ออกโอษฐ์ทบทวนนาง จรรจิลทางรับมา
 จวบโจราหาร้อย ทฤษฎีสาวน้อยเดินเดี่ยว โจรไล่เกรี้ยว
 กรูจับ หวังชิงทรัพย์แบ่งปัน สาเททิลวา ตะเถวระสัพพัง
 นางรำพรรณพฤติเหตุ แก่ใจเรศทั้งหลาย ทุจบรรยายอสูร
 พาลแจ้งมูลสัจยา ปล่อยธิดาโดยดี นางจรลีลวงทุเรศ
 ลุกามเขตเศรษฐีบุตร จึงเข้าหยุดสำนักนี้ เขาก็ทักไถถาม
 แจ้งกลความเสร็จสุด เศรษฐีบุตรอนุญาต นางลาลาศ
 ก็นหลัง พบบุรุษล้งสวนทาง ชายบงนางโสภิต เดินเข้า
 ชิตทางชม กล่าวคำคมเทียมหยอก นางเบือนบอกว่าที่
 สามมอย่าทำ ชายเกรงกรรมนรกกาล ละนงพานไปพัน
 นางรบสัญจรทัน ป่าไม้กลับมา

นารัจฉกสิทธิไค	ชายโต
ชายซึ่งวิวาห์ใน	แรกหน
ยักษาแลโจรไพร	ชายกล่าว กิต
อ๊กบรุษหลังหน	จักไคสิทธิไกร
ภูวไนยอาจแจ้งบท	ป้ณหา
สนองนุช โดยปรีชา	เซียวแท้
สชชายแลยักษา	สุรราช
บย้งหย่อนกันแล	กัจนนเสมอกัน
โคมสวรรคเสาวภาคยไค	เสาวนา
พระกล่าวบ้ญจบ้ณหา	แจ่มแจ้ง
เสมอแสงพระสุรียา	สว่างโลกย
รอยกุศลหากแสง	สบท้าวปรีชา

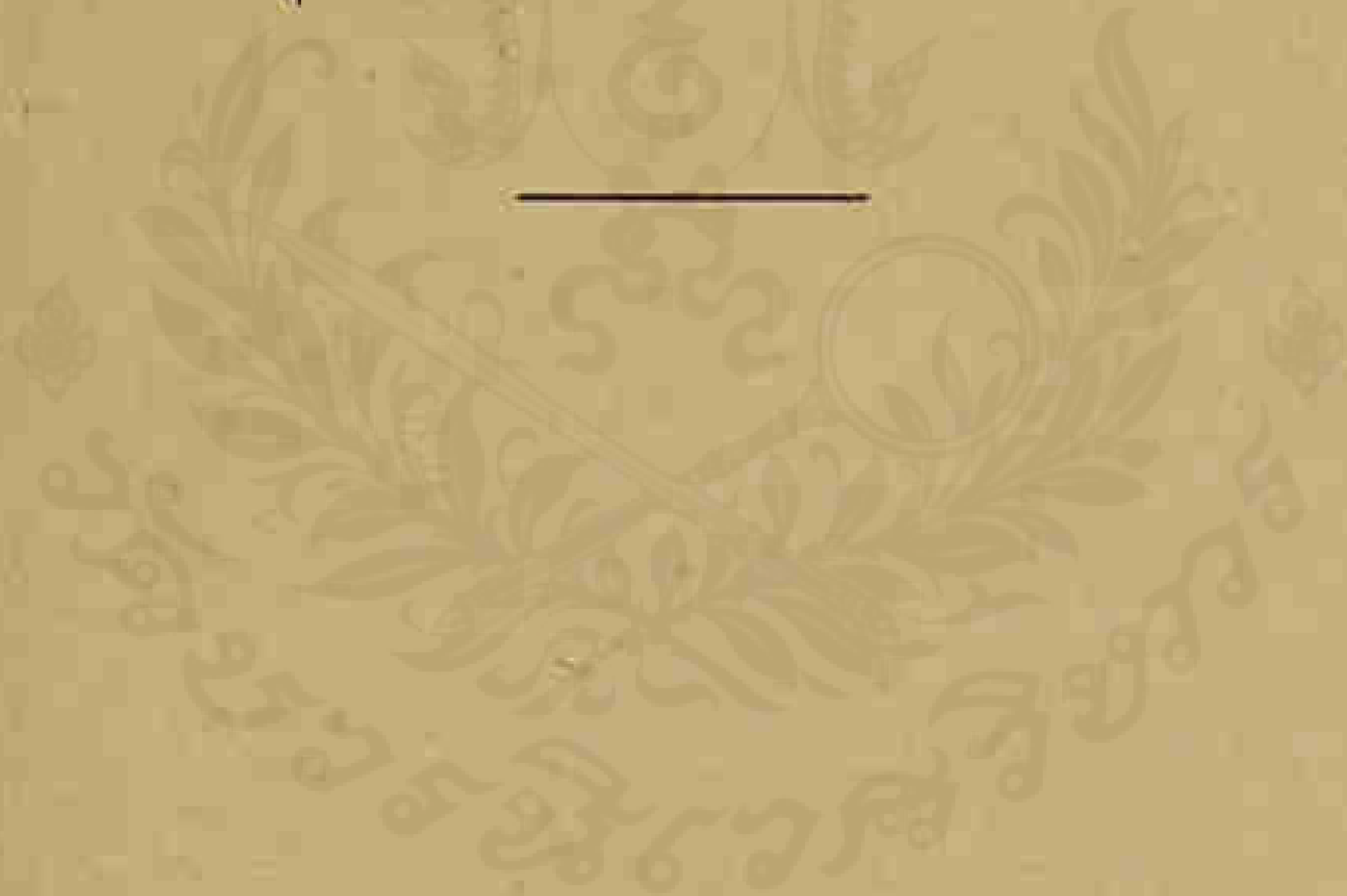
ทัสสาปะนะอะธิปาโย ในพระธิตาอธิบาย ไครว่าสิทธิ
 ชายแต่งการ ผู้นั้นพาดโรภโรค มักมากตำฤษนา แม้ว่า
 ยักษาเป็นสิทธิ ผู้นั้นจิตรโลภาทาร แม้ว่าโจรพาดเป็นเจ้า
 ของ จิตรจักปองโลกทรัพย แม้นับว่าสิทธิเศรษฐูบุตร
 บรุษนั้นโลภภรรยา แม้ว่าสิทธิชายมาภายหลัง จิตรจักหวัง
 ฝ่ายชู้ ท้าวองกันยงผู้ กล่าวแก่เลิศชาย

นางถวายนกรกชไหว้	บาทบง
ทูลว่าพระโฉมยง	อยู่เกล้า
หน่อนามสุริยวงษ	นักเรศ ไตพ้อ
มาเพื่อไตพระเจ้า	บอกแจ้งไคยจง
เรียนวงษอาทิตย์ท้าว	เกษภา
ผ่านภพมิตลา	เลิกแล้ว
ศรวิไชยสมยา	นามพี
มาประสงค์ดวงแก้ว	กอบด้วยลักษณา
เรียนไว้ชาเยศสร้อย	เศกศรี
ใช้สวะไปภูกลี	ลาศเต้า
แสวงหากัลยานี	จับทวีป
กลับไปแจ้งโฉมเจ้า	๘๕ พเพิงเสวยสวรรค
นอนวันฝันไผ่พุง	ชวนเพื่อน
หลับมะเมอตนเตือน	สวาคิน้อง
ซุงซุงจะเหมือนเหมือน	โฉมแม่ ไปนา
แลขแทนเรียนร้อง	เรียกแก้วแก้วกร

นอกถวิลเทเวศให้	โทยหน อรเอย
มีปีกจะบินบน	ฟากฟ้า
สมศรีสุภาจน	จวบชีพ เรียมนา
มาบ ไค้แต่หน้า	ครานาตาตรอม
น้อมสารส่งทุกเค้า	ต่างตน พี่เอย
ขอพระแก้วโกมล	ตอกฟ้า
บิตุเรศเคียดกำรณ	สารส่ง
เค็นคินบให้ถ้ำ	เหาะ ไค้จงหวัง
เรียมพงตุงตงฟ้า	ฟาคสาย
นอนนึ่งเนตรแลพราย	พรางพร้อย
วันทกระทวยการ	อกหว่า
ชลเนตรไหลกลอ้อย	หีบน้ำไหลนอง
ตรองทุกขทุกเช้าค่ำ	ยลเหตุ หนึ่งรา
เรียมจึงสรวงเทเวศ	อะคร้าว
สั่งสรรพพรรณพิเศษ	สมโทษ ท่านนา
อารักษ์พาลูค้าว	ปราสาทแก้วสมสมร

อ้อรวรรณชเนือ	นฤมล
เรียมไผ่มาฝากชนม์	ชีพ้วย
ทราบสิ้นสุธาคล	อากาศ กิต
บุญสมทสเมรมวย	ไผ่มวยเสน่หานาง
จรัสพลางชายเนตรต้อง	ศาสมร
เสียวกระสันเสมอศร	เสียบไล่
แตกันกิ่งไฟฟ่อน	รศรภาค
กรตระกองลอบไล่	แนบเนื้ออิงองค์
บุษบงส่งคอกพัน	ชลธาร
พอแสงสรียฉาน	จรัสต้อง
กลายกลีฬาบาน	แบะกลีบ
ภุมเรศรูก้อง	จรดเกล้าเสาวคนธ์
ผันสรวรคือนอกถ้ำ	รศุกาล
กรนวะลาหกททยาน	ยิวพง
เมฆขลาพ้อมณีกาล	อสุวโกรธ
ฝนกชกเซ่งล้ำ	ทิวทองจรด

๒๗๓ กรรมเวทห้วย	เหวธาร
สระหนองคลองละหาน	เปี่ยมหน้า
พฤษภามโบราณ	เบิกช่อ
๒๗๔ จับุบทวิบาทชา	๒๗๕ ชนเด่นตามคนอง
๒๗๖ สองสมบรมศุขลา	๒๗๗ เปรียบสอง
สองกระเชมสมปอง	๒๗๘ เกลือกเกล้า
สองกรสองตระกอง	๒๗๙ องค์แอบ กัณหา
๒๘๐ สองถาหยุดยิวเข้า	๒๘๑ ยิ่งเข้ายวนสม

กลอนจารึกเรื่องสร้างภูเขาวัดราชคฤห์

เจ้าพระยาพระคลัง (หน) แต่ง

กตึกมาศบิภุมิตรศก พระยาพระคลังทงจตอุปถัมภก
ตกแต่งครเสร็จสำเร็จการ กระทำพระสถูปด้วยคันธรส
ปรากฏยอดไศลอันไพศาล เชิญพระบรมธาตุศาสตาคารย
ประดิษฐานไว้ในเจดีย์ ให้เป็นที่ชลักรอมรเมศร์ ทิวประ
เทศทวีปชมพูศรี เป็นเฉลิมเฉลิมผลพันทวี จะข้ามโสมวาร
อันกนคาร หนึ่งกระทำธงทองประคองถวาย ทั้งฉัตรซ้าย
กันแสงพระสุริย์ฉาน อากาศประที่ปรัตน์ชัชวาล อธิษฐาน
บูชาเป็นนิจไป

ทำภูเขเอาศิลาเลือกประดับ ช้อนสลับเงอมงอกซอก
ไศล บ้างเป็นถ้ำอำพนเวียนวิไล บ้างเป็นไหล่ผาเลียบเล่น
สำราญ มีอาศรมใหญ่น้อยลอยวิเวก เป็นที่เสลชมโนระ
โหราน พระคาบสตั้งพรตสำรวมฉาน ตั้งว่าได้อภินิหาร
สำราญกาย บ้างเป็นเวียงนาราศีลาทะเล น้ำพุพุ่งกระเด็น

เป็นแสงสาย มีอ่างแก้วดั่งแฉวทีลาสาย น้ำใสปลาว่าย
 เป็นน้ำดู ล้วนสีเงินทองพรายหลายอย่าง สามทางกระโตง
 บักก็อกขู บ้างวันวายหม่นก็ระชะชู กระตักหางถึงหูเข้า
 เล็มไคล มีนาพุดคนลงทองธาร เช่นชานกระแสน้ำเขียว
 เดียวไหล ริมชลวันรุกรักรับใบ อำไพด้วยดอกผลพวง
 ผกา แล้วมีสัตว์จับบาททวิบาท ประดับคานชนช่องใน
 เขิงผา ผงชะมคมันเม่นไคลา กษรสุพย์คัมพะอย่างเป
 กวางทรายชายเล็มระบักอ่อน พังพอนกะลุมพุกเหี้ยเหิน
 คณาข้างอย่างประหนึ่งว่ายามเย็น ออกเล่นชายท่งสำเทียร
 คง แรคร้ายกรายเที่ยวไปริมธาร หมี่ทะยานชนไม้ไพร
 ระหง ละม้ายละมั่งจงกวางทหนึ่งกระจง สุกกรคงคูดกนกาชดา
 กระแตแยตุนตคตุดร้อง กะต่ายล่องเชิงโลดเล่นหา ลิงจุ่ม
 ลิงลมลิงคณา เลียงผาแผ่นผาเป็นน้ำกล้วย ธารนี้ห้อยโหน
 ไม้หกหัน เมื่อดายณที่เหมือนจะร้องกระหนึ่งพัว มยุรารำ
 พื่อนชะอ่อนตัว มีทั่วทุกพันธุ์สกุณา ฯ

จะรำหม่นกไม้ในศิขเรศ งามวิเศษตั้งข้างเลขา บรร
 จงแต่งแกลิ่งอุกทิตบุชา พระมหาบรมธาตุมหาญาณ แล้ว

เชิญผู้มีเทวาศศกตฤทธิ สติงเงอมกรอนพศาล ช่วย
 ประคองท้องอันตรรายพาล อย่าให้สถานพระสถูปจลาจล
 ขอตึงปรารภนาทิจาลย์ แม้อย่างไปล่วงลุแก่มรรคผล จะ
 เทยวท้องอยู่ในท้องชเลวน จงอย่าผันสมบัตติสองประการ
 กำเนิกภพมนุษย์ให้ไพบุลย์ ในตระกูลกษัตริย์มหาศาล
 เป็นชายชาตินักปราชญ์อันปรีชาญ์ อนึ่งให้พานพบพุทธ
 พยากรณ์ แม่อุบัติในสวรรคชั้นโตโต จงเป็นอธิปไตย
 อติศร ให้รัฐธรรมมาในอาวรณ์ เป็นที่อมรเทพอัญชลี
 หนึ่งแม่นจะเวียนวนในชนชาติ ให้นิราศอบายทุกข์ทั้งสี่
 กว่าจะเสร็จศิวโมกขโมลี บุรีรัตนมหานันทพาน เอย ๗

ฉากร์เรื่องสร้างพระสถูปบนยอดเขา

ปางพระพุทธศักราช ปีนโลกนาถบรมธรรม ล่วง
 สองพันสามร้อย สร้อยสามสิบสี่เศษ กุญฺยประเวศศกแผ้ว
 พระยาแก้วขัฏตรา รัตนโกษาธิบดีนทร์ อัครเสนาินทร์
 นฤเบศร์ ปีนภูวะเมศมิ่งเมือง บุรีเรื่องรัตนโกสินทร์
 มหินทรอยุธยา มหาคิลกเลิศรวณี มีปราสาทโสมนัสส์

ปฏิบัติโดยอัมภางค์ หมายถึงทางอริยมรรค ประหาร
 หักมัจฉริยา ฐานาพระสถูป ด้วยสุคนธ์รูปนปรง วรร
 กลิ่นจํารุ่งจําบุญ ฤๅละเคลาปุนปนบ้น ยกเป็นชั้นเชิงฉัตร
 จมุกสังหัตถคณลวด หน้ากะตาทนกวตเกลี้ยงกลม บัญชาน
 ระคมกลีบประกัง ร่ององค์ระฆังเพราเพริศ คอดกลางเลิศ
 สมทรง บัวกลุ่มพระจรัลปตี ลูกมณีทุก่อง ดอกไม้ทอง
 ประจำทิศ วิจิตรรัตนพรายพร้อย ไบโพธิ์ห้อยไหววาม
 ล้วนทองทาบทั่วองค์ อลงกตรุ่งเรืองวาม จึงถวายนาม
 สมญา มหาสุคนธ์เจดีย์ เป็นสวามีทานประหลาด เชิญ
 บรมธาตุสยามโพธิ์ ใส่สุวรรณโกศแกมแก้ว แล้วยบรรจุ
 สถูปทอง อเนกนองสักการา ได้มหาศุภฤกษ์ ล้นมืองเบิก
 สมโภช เสียงอุโฆษอิ่งอัน ยกสุวรรณรัตนเจดีย์ ชั้นจอม
 คีรรจเรข ลอยวิเวกเวหาส ฉัตรมาลาศกางกั้น ธงทอง
 ชั้นแข่งถวาย เมลแมนกายกุมรา วายุพัดปลิวปลาบ ต้อง
 สุริยาบทอทา หนึ่งรจนาเสาศิโอม สูงสุดพระโยมยอดฉัตร
 มีรูปสัตว์มังกร อ้าโอษฐ์รุ่งอนงามผงาด ชักสายพาดโคม
 แฉวน แผลนเค้นดวงบุชา นับเป็นอากาศประทีป สว่าง

ทวีปตั้งเคื่อน เหมือนมังกกรคาบแก้ว งามเพริศแพรว
 พิงพิศ หนึ่งประคิษฐ์ทำกฐมา ล้วนศิลาฟองชล ประทับ
 กลศิขเรศ ยอดวิเศษไพศาล งามบัวบานกลีบช้อย พวงพู่
 ห้อยกระจ่าง เป็นละแวกหว่างวังว่า มีช่องถ้ำทางเดิน
 เวียนตามเนินแนวไศล ชนบันไคสองแถว ให้อัพระ
 แล้วเลียบชม นีวาศรมจอมผา พรรณพฤกษาร่มรื่น
 ตาบสชนชมผาน บ้างยอดพานเงอมงอก กระแซกชอก
 ตรอกเตริน เป็นหุบเหินห้อยแหว มีปล่องเปลวโปร่งฟ้า
 ธาระเพิงผาแผ่นลาด น้ำตกตาดกะเด็น ชิมชานเซ็นเซ่งซ่า
 ชลฉานฉ่ำเขียวโชน กะทบบโจนลงอ่างแก้ว งามพราว-
 แพรวตั้งวิเชียร ระเมียรมัตยามากมาย สีสทองพรายเงินยวง
 ผุดเป็นดวงแฉ่งค้าง สามหางต่างบุ่มเป่า ว้ายพรมพรา
 เกล้ากู่ บ้างลุนลูล้าโอง ลางสองกระโดงกู่ฉ่า ว้ายกละ
 คล้าเต็มไคล บ้างบังใบสัดบัน เข้าพัวพันสีกบุษย์ ราวลือ
 สุกฎาแล้ว นาสระแก้วก่อซัง ไหลพุงพังกาตาศ ลงศิลา
 ลาดทองธาร เป็นคลื่นฉานวังวน พฤษาสนรมิฝั่ง งาม
 สะพรั่งใบระบัต เหมือนมยุรฉัตรเรียงราย บังแสงฉาย

สุริยง ตูตังตงแต่นติก นกจับพฤกษ์ไข่วันาม แหกเท้า
 ตามจับแก้ว ฟุ้งกลาแก้วเกล้ากลาย ชุนแผนผายไผผาก
 บ้าระบุนปากจับบง เหล่าล่างหลงจับเลียบ ยุงย่างเหยียบ
 ขอดค่าง เขาชนพลาญคูกแค เปิดหังส์แหเห็นเหยียง แก้ว
 โมงเมียงจับโมก กระสาโคกสูกุกระสัง เบญจวรรณหวัง
 ผลทว่า จินใจเจ้าจับจันท์น กะทาชั้นบนกะทุ่ม คดมาตุ้ม
 จับชุนน กวักกว่าหมุนเมืองรก ร้าไม้หนักสิ่งละน้อย พอ
 เสนาะถ้อยเปรมปราชญ์ สัตว์จิตุบาทเนืองนอง กวาง
 ทองทองเล่มเกรียง หมี่เม่นเมียงตามระมาศ กาษรกาจ
 กำเลาะ ขวิดโคเคาะคางพลัด แรคร้ายกคหนามกรอบ
 ชะมตฉมันหมอบมองเมิน กระทิงเกร็นเตร็จคู่ ผีโป่งกุก้อง
 ดง กระงหลงกระเจิง ทรายล่องเชิงเล่นฉาว เลือสามหา
 โสภชา ขบขยาษาแยกเขี้ยว แลบลนเลขวกคกน หนึ่ง
 กรีนอ้านวยวงศ์ ลักษณะสมพงศ์เพือกผู้ ประทุมทันต์คูก้า
 เมือง เหมหัตถ์เหลืองเล่ห์ทอง ตามพคชปองบัทธมราช
 สารวะเภอาชาติเขี้ยวขำ นิลจักรดำคังกา สุประคิษฐาสีเมฆ
 สังกะทันต์เอกทันต์ตรู บุณทริกตูกังกมุต คังโคสุคสีน้ำ

ล้วนเลิศล้ำอักษรพงศ์ กษัตริย์วงศ์สมบูรณ์ ครอบตระกูล
 มงคล คุกคามพิสวาท สัตว์จำทุกข์น้อยน้อย ชะนีห้อย
 กิ่งฉนวน คำนวณครวญครำคู่ ลิงจู่จู่ไต่แจจิ่ง ค่างขน
 แผงค่าค่าง บ้างแผ่หางแบนบิน ลิงลมกินล้างล้าง รอก
 ไล่ซึ่งลูกกรัง แทะเต็นหวังหมากต้อง คุกคูร้องโพรงทาล
 ั้งกวัดคลานกิ่งจิก ปางข้างกะตึกหัวกะตึก ลิ่นเล่นก๊กกิ้ง
 เลียง สัตว์นามเกียงคู่ไม้ รังตามไต่โดยกะนอง สรรพ
 ปุณ்பองบุชา พระมหาบรมธาตุ หนึ่งอาราธน์เทเวศร์
 สึงศิขเรศร่าบาญ กันดัยพาลปรบักษ์ น้อมทักนัยประณม
 เหนือศิโรคมชูลิต บัญจางคประตีสรู้ปรารธนา เกษะขำ
 ปุณ்பอง สร้างสถูปทองบรรจุ บรมธาตุสรริเพ็ชฌู ขอ
 จงเสร็จโพธิญาณ อนาคตกาลอย่าแคล้ว เป็นประทับแก้ว
 ส่องสัตว์ แมียงนวิงเวียนวง อยู่ในสงสารจักร อย่านัน
 อัครอิศรา ในสวรคามามนุษย์ เป็นบุรุษบรมปราชญ์
 ชาญฉลาดธรรมรส กอบด้วยยศสมบัติ มีสุวรรณรัตนกนิ
 ดุจชฎิลเศรษฐี หนึ่งจมีสรพสัตว์ ล้วนสุวรรณรัตน
 จินตา เหมือนเมณฑกาเศรษฐี หนึ่งขอมมีขุมทอง สัตว์

รัตนนงอำพน สักคมนตรีพิมาน ปุณปั้นทานลลิตก
 คุจโชฎกเศรษฐีในบุรีโสฬส กำหนดนามราชกฤหัสถาน
 หนึ่งให้มอญยานประเทศ สรรพวิเศษไม่มิ่ง ล้ำต้นกิ่งล้วน
 ทอง ดอกผลปองเป็นแก้ว ใบเล็กแล้วมณีนิล มีบัณขิน
 เนาจรัตน์ งามพิพัฒน์ไพโรจน์ คุจวโนทอุทยาน องค์กร
 มัฆวานปั้นเทพ ขอได้เสพสิ่งสมบัติ ตั้งมั่นสออย่าคลาย
 แกล้ว กว่าจะเสร็จโพธิญาณแล้ว ผ่องพื้นโลกอุตร ฯ

จบสารนุสนธิ์เทวเอง ลิขิต

โดยช่างสรรพบุษิต พุทธิเจ้า

หวังจะแจ่มแจ่มจิตต์ กวีชาติ

ปราชญ์อย่าสรวลคำเฝ้า เยาะยมกลกกลอน ฯ

เพลงยาวปรารภ

เกิดมาในมหรณพสงสาร ย่อมหลงตัวเบญจกามคุณ
 อันเชี่ยวชาญ เพราะบ่วงมารมารัตริ้งไว้ กอปรด้วยโทษะ
 โมหะถ้วน เข้ามาประมวลงเป็นใหญ่ มาครอบงำกำบัง
 รังรัดไว้ให้มาประมาทอยู่เป็นนิตย์ อันโทษะทั่วเตียวเข้า

เป็นทั้งระคนอยู่ด้วยราคจริต ย่อมกลั่นเกลอนทำลายใน
 ความคิดไม่รู้ว่าความผิดจะถึงตน จะท่องเที่ยวอยู่ในวัฏฏ
 สงสาร เพราะบ่วงมารกางกั้นไว้เป็นต้น จะติดตามเบียด
 เบียดพจลาจล ให้ไต่ทนทุกข์เวทนา หมึงชายนรโลกให้
 ควรถึก อดสำหัตถ์จรจิตเอาภายนอก อย่าหย่อนตามกาม
 ราคราคา จะพาเอาเอาตมาไปสู่ทุกข์ อย่าเร่งรีบบันเทิง
 ในโลกีย์ สัญญาว่าตัวดีมีสุข ประมาทอยู่ในที่กลียุค นานที่
 แลความทุกข์จะตามไป อันเกิดมาในทวีปชมพู เพราะ
 กุศลกำชูจึงมาได้ ด้วยวาสนาอบรมสำสมไว้ จึงเข้าไป
 ภัทรญาณได้ทรงพรต ให้เว้นจากพยาบาทวิหิงสา อิจฉา
 ริษยาเสียให้หมด จึงจะได้สู่สมชมารต จะเลี้ยวตอยู่ใน
 ชั้นคุษฎี อย่ายียวนใจไปด้วยไฟราค ให้บริจาควากเว้น
 หน่ายหนี ในวิญญาให้หมดราคี อันความโลกีย์อย่างภ
 พัน อันเกิดมาเป็นรูปกายนไม่เที่ยง อย่าล่าเอียงต้อยกำ
 แฉกผัน อันความตายนั้นแท้ที่อยู่เป็นธรรม อย่าสำคัญว่า
 จะยืดยาวไป อันเกิดมาในมนุษย์เหมือนนหุคพัก เข้าหยุด
 อยู่หลักกลางพระสมุทรใหญ่ สักหน้อยหนึ่งก็จะซัดลอยไป

เร่งให้ทำบุญให้ทาน อดส่ำห้ำกำลัภาวนา บุญนั้นจะตาม
 รักษาไปในสงสาร ครนสร้างกรรมกรรมจะตามไปพยาบาล
 จะทรมาณทนทุกข์เวทนา อย่าได้ฆ่าสัตว์พยาบาท เวรนั้น
 จะตามไปในชาติหน้า สร้างกรรมเหมือนหนึ่งทำกับอาตมา
 เเวาจะถึงแก่ตัวตน อันญาติพี่น้องและเผ่าพันธุ์ อย่า
 สำคัญว่าเป็นพักผล จะเป็นภาระธุระเข้าประจัญ จะ
 กรอบงำในสภนธวิญญา อันทรัพย์สิ่งสินบริวาร เครื่อง
 จะทำรำคาญไปข้างหน้า พันของวัตรังกรังครา จะพาเอา
 อาตมาไปสู่ทุกข์ อยู่ฝ่ายมนุษย์จึงเป็นของตน เพราะกุศล
 เกื้อหนุนจึงเป็นสุข อย่าหวังใจว่าจะได้พ้นทุกข์ ความสุข
 จะติดตามไป อันอุปโลกบริโลก วิโยกแลจะได้ไปก็หาไม่
 ย่อมสูญเปล่า ไปด้วยน้ำและไฟ บ้างยับไปด้วยภัยใน
 ราชทัณฑ์ รักษาไว้ใช้จะได้ไปแก่ตน เอาฝ่ายกุศลจึงจะมัน
 จะเคลื่อนคลายหายบ่วงซึ่งผูกพัน จะเป็นสำคัญติดตามไป
 อันฝ่ายกุศลและอกุศลย่อมระคนอยู่ข้างในใช้ ยามเมื่อจะ
 ลับตาไป จะยึดหน่วงสิ่งใดนั้นยากนัก ถ้าวาสนาใ้ก่อบรม
 เข้านิยมในช่องจึงประจักษ์ จะประวัติกวางจิตลงใน

ไตรลักษณ์ ยากนักจะได้แต่ละคน ลางบ้างกรรมหนา
 เข้าเกือหนุน เพิ่มพูนดวงจิตไว้เป็นต้น เพราะเป็น
 สรรพสัตว์บุคคล ฝ่ายอกุศลเข้ากำบังไว้ ให้เว้นจาก
 บริจาคเสียให้หมด ปลุกปลอบดวงมารเสียจงได้ จะอยู่ไป
 ในมนุษยย์สักเท่าใด หน้อยหนึ่งก็จะไปจากกัน หมึงชาย
 นรโลกให้ควรคิด อุตสาห์การงจิตเป็นแม่นมั่น อันเกิด
 มาเป็นรูปไม้เที่ยงธรรม เป็นมั่นคงได้เมื่อไรมี กายนี้
 ท่านเปรียบดังท่อนไม้ ครันค้ำใจสมมติว่าเป็นผี เครื่อง
 เบื้อยเนาสะสมถมบรูพี เหมือนกันทั้งผู้คและเชญใจ ให้
 เว้นจากทฎฐิมาโน โลโกโตโตเสียจงได้ อุตสาห์ระงับ
 ค้ำใจ อันความอาลัยให้วากเว้น อันท่านที่เป็นผู้วิเศษ ย่อม
 เจตนาใหม่ไม่ขอเห็น โจรช่อนไปให้ลับเร้น เว้นจาก
 บริจาคทุกประการ อันทรัพย์สิ่งสินไม่ประโยชน์ สันโคษ
 ในอรัญวาสถาน วิเวกอารมณ์ชมฌาน หวังญาณวิโมกข-
 มัคคันตร์ ไม่อาลัยในโลกียทรัพย์ ผดุงค้ำเผด็จโคกเสียม
 สรรพ์ บ่วงมารพานธูระไม่ติดพัน ทำหันให้เป็นอุคमतาน
 เอาบัญญัติเป็นอาวุธ ตัดด้วยสมุจเฉทประหาร กันแต่

อบรมสร้างสมภาร หักหาญประจัญให้เป็นนิตย์ อันกายนั้น
 ท่านเปรียบคือสำเภา ไบเสานั้นคือดวงจิต ไฟรานั้น
 คืออสรพิษ จะตามติดยึดหน่วงไว้ให้ช้า นำความสัจย์
 ให้ตัดเป็นต้นหน จะข้ามฝั่งฟากฝั่งไปข้างหน้า ผลคือ
 เป็นทางเสื่อท้ายเกศรา ช่วยพิทักษ์รักษาสำเภาไป ผลท่าน
 นั้นเป็นลำเดียว จะเป็นสะพานข้ามสมุทรใหญ่ ให้พ้น
 ทะเลหลวงคือภพไตร เปรียบไว้ให้แจ้งทุกประการ อัน
 จะข้ามสงสารสารจักร ให้หักเวียนอยู่ในโลกสงสาร จึงจะ
 ได้พระนครนฤพาน พ้นทางก้นการสืบไป ทั่วสรรพสัตว์
 ในโลกย์ อย่ามีวิจิกจนาสงสัย อย่ายืนคือนอยู่ในภพไตร
 จะท่องเที่ยวเวียนว้ายไปช้านาน จะว่า รูป กลิ่น เสียง
 รส สัมผัส เป็นสุขสวัสดิ์ในสงสาร คืออวิชชาหม่มหม่ม
 กลุ่มสนทาน พระนิพพานยังลับลึก เออ

พิมพ์ที่ โรงพิมพ์พระจันทร์
ท่าพระจันทร์ พระนคร
นายสนั่น บุณศิริพันธ์ เจ้าของ ผู้พิมพ์ ผู้โฆษณา
พ.ศ. ๒๕๐๗